

EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU DEPARTAMENTS

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr.: 67082930, 67082984, fakss: 67082968
e-pasts: essd@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīgā

2013.gada 10.maijs

Nr.551-1/25

Finanšu ministrijai

Par darba grupas priekšlikumiem

Starpinstitūciju darba grupa, kas izveidota ar Ministru prezidenta 2013.gada 23.aprīļa rīkojumu Nr. 147 „Par darba grupu”, izstrādājusi un iesniedz Finanšu ministrijai priekšlikumus, izpildot minētā rīkojuma 2.1.apakšpunktā noteikto uzdevumu: „Darba grupai, ņemot vērā 2007.–2013.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu Valsts stratēģiskā ietvardokumenta prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu ieviešanas efektivitātes vidus posma (mid-term) izvērtējumu, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "GF Konsultācijas" izvērtējumu "Priekšizpēte par Eiropas Savienības fondu vadības sistēmas vienkāršošanas iespējām", kā arī Finanšu ministrijas plānoto Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēmas efektivizācijas iespēju izvērtējumu, sagatavot un iesniegt Finanšu ministrijā konkrētus un argumentētus priekšlikumus par Eiropas Savienības fondu normatīvā regulējuma vienkāršošanu, lai mazinātu administratīvā sloga iestrādi normatīvajos aktos Eiropas Savienības fondu vadībā 2014.–2020.gada plānošanas periodā: līdz 2013.gada 15.maijam – attiecībā uz likumprojektu "Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020.gada plānošanas perioda vadības likums".

Priekšlikumu saturs:

I Vispārīgie nosacījumi

1. Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda (turpmāk: ES fondi) piešķiruma līguma juridiskais statuss, ja līgums tiek slēgts ar privātpersonu
2. ES fondu finansējums kā valsts atbalsta instruments
3. Iestāžu savstarpējā sadarbība un sadarbība ar ES fondu finansējuma saņēmējiem

II Projektu iesniegumu atlase un projektu īstenošanas uzraudzība

4. Procesuālā taisnīguma un vienlīdzības nodrošināšana iestādē
5. Projektu ideju atlase
6. Projekta pieteikumu vērtēšanas procesa caurskatāmības uzlabošana
7. Informācijas pieejamība ES fondu projektu atlasē un īstenošanā.

I. Vispārīgie nosacījumi

1. ES fondu piešķiruma līguma juridiskais statuss, ja līgums tiek slēgts ar privātpersonu

Darba grupas rekomendācija Nr.1: ES fondu piešķiruma līgumu ar privātpersonu Likumprojektā par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadību 2014.–2020.gada plānošanas periodā (turpmāk: Likumprojekts) noteikt kā administratīvu līgumu un tā izpildi skatīt administratīvā procesa ietvaros.

Rekomendācijas pamatojums:

ES fondu 2007.-2013.gada programmēšanas periodā Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fondu vadība likuma (turpmāk: ES fondu vadības likums) 15.panta otrās daļas I. un 2. punkts nosaka, ka:

„Eiropas Savienības fonda finansējuma saņēmējam ir šādi pienākumi:

1) nodrošināt Eiropas Savienības fonda projekta īstenošanu atbilstoši civiltiesiskā līguma noteikumiem — ja Eiropas Savienības fonda finansējuma saņēmējs ir fiziskā persona, Latvijas Republikā reģistrēta juridiskā persona vai šādu personu apvienība;

2) nodrošināt Eiropas Savienības fonda projekta īstenošanu saskaņā ar vienošanos par Eiropas Savienības fonda projekta ieviešanu — ja Eiropas Savienības fonda finansējuma saņēmējs ir tiesās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestāde, atvasināta publiska persona vai cita valsts iestāde;”.

Tātad, likumā noteikts, ka ES fondu piešķiruma līgums, ja tas slēgts ar privātpersonu, ir civiltiesisks līgums.

Izvērtējot jaunāko tiesu praksi par publiski tiesiskiem līgumiem, darba grupa rekomendē ES fondu programmēšanas periodā 2014.–2020.gadā ES fondu līgumu, ja tas tiek slēgts ar privātpersonu, noteikt par publisko tiesību līgumu, balstoties uz turpmāk minētajiem apsvērumiem.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments tā pieņemtajā spriedumā Lietā Nr. SKA-365/2006 noteicis, ka: „*lai nošķirtu publisko tiesību līgumu no privāttiesiska līguma, izšķirošais ir līguma priekšmets, kam jābūt publisko tiesību jomā, līguma kopējais raksturs un tajā ietvertie svarīgākie punkti. Svarīgi ir novērtēt arī līguma mērķi (publisko tiesību līgumu mērķis - efektīva valsts pārvaldes funkciju veikšana un sabiedrības labuma iegūšana) un konstatēt, vai eksistē cieša sasaiste ar publiski tiesiskajām tiesībām un pienākumiem. Turklāt, ja ir šaubas, tad jāpieņem, ka publisko tiesību līgums ar privāttiesību elementiem kopumā aplūkojams kā publisko tiesību [līgums].*”

Skatot minēto definīciju, būtiski konstatēt, vai ES fondu atbalsta līguma priekšmets ietilpst publisko tiesību jomā, kā arī, vai līguma kopējais raksturs un tajā ietvertie svarīgākie punkti atbilst publisko tiesību jomai. Ne mazāk būtiski ir konstatēt ES fondu atbalstīta līguma mērķa saikni ar publiski tiesiskajām tiesībām un pienākumiem.

ES fondu finansējums ir publisks finansējums, kas ES dalībvalstij tiek piešķirts, lai īstenotu ES fondu programmēšanas dokumentos, ES līmeņa regulās un nacionālajos normatīvajos aktos noteiktās prioritātes. Lai sasniegtu minētās prioritātes, tiek noteikti rezultatīvie rādītāji un kārtība, kā tie tiek sasniegti. Tātad katra ES fondu atbalstīta līguma priekšmets izriet no publisko tiesību jomas. Arī līgumu kopējais raksturs un tajos ietvertie svarīgākie punkti izriet no ES līmeņa regulām, kā arī nacionāla līmeņa likumiem un Ministru kabineta noteikumiem. Tātad līguma nosacījumi noteikti ar normatīviem aktiem, un civiltiesībās noteiktais pušu līdztiesības princips civiltiesiska līguma nosacījumu definēšanā ir visai ierobežots.

Minēto apliecina ES fondu vadības likuma 13.panta pirmās daļas 5.punkts, kurš nosaka, ka atbildīgās iestādes un sadarbības iestādes pienākumi un tiesības ir: "ņemot vērā Eiropas Savienības fonda projekta iesniedzēja juridisko statusu, noteikt Eiropas Savienības fonda finansējuma saņēmējam Eiropas Savienības fonda projekta īstenošanas nosacījumus saskaņā ar Ministru kabineta prasībām". Tātad, līguma nosacījumi pakārtoti Ministru kabineta noteikumos definētām prasībām. Vērtējot ES fondu atbalsta līguma kopējo raksturu, konstatējams, ka tas pielīdzināms subordinējošām tiesiskajām attiecībām, kas izriet no normatīvajos aktos noteiktām tiesībām un pienākumiem.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta pieņemtajos lēmumos (*sk. Senāta 2006.gada 15.jūnija lēmuma lietā Nr.SKA-365 11.punktu, Senāta 2007.gada 26.janvāra lēmuma lietā Nr.SKA-78/2007 13.punktu*) noteikts, ka publisko tiesību līguma saturu var raksturot arī tas, ka līgumā vienai pusei tiek paredzētas tiesības kontrolēt vai vadīt līguma izpildi, piemērot sankcijas, apturēt līguma izpildi. ES fondu vadības likumā un no tā izrietošajos valdības noteikumos atbildīgajām un sadarbības iestādēm noteiktas tiesības kontrolēt un vadīt līguma izpildi, piemērot finanšu korekcijas par neatbilstoši veiktām izmaksām ES fondu līdzfinansētā projektā, ir iespējas arī apturēt līguma izpildi, aizurot Valsts kases maksājumus projekta finansēšanai.

ES fondu piešķiruma mērķi tiek noteikti ES fondu plānošanas dokumentos (2017.-2013.gadā- Vienotajā stratēģiskajā ietvardokumentā, Darbības programmās un to papildinājumos, kā arī normatīvajos aktos; 2014.-2020.gadā- Partnerības līgumā, Darbības programmā, kā arī normatīvajos aktos). Noteiktie mērķi saistāmi ar sabiedrības labumu. ES fondu piešķirums saistāms ar uzlabojumiem darba tirgū, sociālajā aprūpē, izglītībā un zinātnē, valsts pārvaldē un citās jomās, kas saistāmas ar sabiedrības labumu. Līguma mērķa saikne ar publiski tiesiskajiem pienākumiem noteikta kā viens no kritērijiem augstāk minētajā Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta spriedumā, lai līgumu atzītu par piederīgu publisko tiesību jomai.

Iztirzājamā jautājuma kontekstā būtiskus secinājumus izvirzījis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments arī 2009.gada 16.februāra lēmumā lietā Nr. SKA-69/2009. Minētajā lēmumā tiesa atzinusi, ka administratīvi tiesiskās attiecības starp iestādi un privātpersonu, piešķirot tai subjektīvās tiesības saņemt stipendiju, tiek nodibinātas ar stipendiju piešķiršanas komisijas lēmumu. Augstākās izglītības iestāde, noslēdzot līgumu par stipendijas saņemšanu, vairs nedibina ar personu ne jaunas publiski tiesiskās, ne jaunas privāttiesiskās attiecības, bet pēc būtības papildina administratīvā akta – lēmuma par

stipendijas piešķiršanu -- saturu. Tā kā līgums par kredītam pielīdzinātās stipendijas saņemšanu ir paredzēts kā palīdzinstruments stipendijas saņemšanas procedūrā, līgums par šādas stipendijas saņemšanu ir **administratīvais līgums**. Tādējādi jautājums par tā izpildi ir **skatāms administratīvā procesa kārtībā**.

Minētos secinājumus pēc analogijas var attiecināt arī uz ES fondu piešķiruma komisijas lēmuma- administratīvā akta tālāku noformējumu administratīvajā līgumā.

Par šo priekšlikumu atšķirīgu viedokli darba grupā pauž Ekonomikas ministrija un Centrālā finanšu un līgumu aģentūra.

Ekonomikas ministrija norāda, ka līgums par projekta īstenošanu nav uzskatāms par publisko tiesību līgumu un ir atbalstāma līdzšinējā divpakāpju teorija tālāk norādīto apsvērumu dēļ.

Valsts pārvaldes iekārtas likuma 12. pants noteic, ka publisko tiesību līgumu valsts pārvaldes jomā slēdz piekritīgā iestāde likumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu valsts pārvaldes funkciju efektīvu izpildi. Līdz ar to ir būtiski izvērtēt, vai līgums, kas noslēgts par projekta īstenošanu, nodrošina valsts pārvaldes funkciju efektīvu izpildi.

Ekonomikas ministrija piekrīt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta praksē paustajam viedoklim, ka, lai noteiktu, vai konkrētajā gadījumā līgums uzskatāms par publisko tiesību līgumu vai privāto tiesību līgumu, ir būtiski vērtēt līguma saturu, nevis tā nosaukumu. Senāts ir atzinis, lai nošķirtu publisko tiesību līgumu no privāttiesiska līguma, izšķirošais ir līguma priekšmets, kam jābūt publisko tiesību jomā, līguma kopējais raksturs un tajā ietvertie svarīgākie punkti. Senāts arī norādījis, ka svarīgi ir novērtēt līguma mērķi, skaidrojot, ka publisko tiesību līgumu mērķis būs efektīva valsts pārvaldes funkciju veikšana un sabiedrības labuma nodrošināšana. Līguma priekšmeta analīzes kontekstā Senāts skaidrojis, ka publisko tiesību līguma nošķiršanai no privāttiesību līguma jāvērtē, vai līguma priekšmetam ir cieša sasaiste ar publiski tiesiskajām tiesībām un pienākumiem. Papildus Senāts norādījis, ka publisko tiesību līguma saturu var raksturot arī tas, ka līgumā vienam līdzējam tiek paredzētas tiesības kontrolēt vai vadīt līguma izpildi, piemērot sankcijas, apturēt līguma izpildi, to vienpusēji grozīt. Citviet Senāts kā līguma publiskā rakstura pazīmi atzinis to, ka līguma saturu lielā mērā noteic tiesību normas (proti, līgumslēdzējiem nav plašas izvēles iespējas līguma nosacījumu noteikšanā), savukārt citā lietā Senāts uzsvēris: tas, ka atsevišķu kāda līguma sastāvdaļu noteikšanas kārtība var būt imperatīvi reglamentēta tiesību normās, pats par sevi šādu tiesisko attiecību nodibināšanu nepadara par publisko tiesību jomai piederošu. Attiecībā uz administratīvo līgumu Senāta praksē atrodama arī atziņa, ka, lai noteiktu, vai attiecīgais līgums ir privāttiesisks vai administratīvais līgums, ir jāatbild uz jautājumu, vai konkrētajā gadījumā bija iespējams šo līgumu aizstāt ar administratīvo aktu. Ja tas ir iespējams, līgums atzīstams par administratīvo līgumu.

Juridiskajā literatūrā nostiprināts arī princips, kas nošķir publisko no privāttiesiskā līguma ar līguma priekšmetu – ar līgumu regulētais jautājums, proti, vai tas ir vērst uz publiski tiesisku attiecību dibināšanu, grozīšanu vai izbeigšanu.

Ekonomikas ministrija norāda, ka ar konkrēto līgumu par projekta īstenošanu vairs netiek nodibinātas, grozītas vai izbeigtas attiecīgas, bet divpakāpju teorijas ietvaros atrunāta kārtība, kādā tiks īstenots projekts, cita starpā līgumā par projekta īstenošanu iekļaujot imperatīvas prasības, kas finansējuma saņēmējam ir jāievēro projekta īstenošanā.

Vienlaikus Ekonomikas ministrija norāda, ka Latvijas juridiskajā telpā nav vienotas izpratnes par publisko tiesību un privāto tiesību līguma nošķiršanu, to apliecina dažādās Augstākās tiesas Senāta prakses, proti, Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments ir atzinis, ka līgums, kas noslēgts ar Izglītības un zinātnes ministrijas Studiju fondu par kredīta piešķiršanu, atzīstams par administratīvo līgumu, savukārt Senāta Civillietu departaments vairākās lietās analogu līgumu atbilstoši divpakāpju teorijai atzina par privāto tiesību līgumu. Līdz ar to ES fondu jomā, ņemot vērā, iepriekšējo plānošanas periodu pieredzi, ir jāvienojas par vienotām pazīmēm, kas skaidro līguma par projekta īstenošanu juridisko dabu, proti, jāvienojas vai līgums par projekta īstenošanu tiek slēgts ar mērķi efektīvāk īstenot valsts pārvaldes funkcijas vai arī ar mērķi atrunāt finansējuma piešķiršanas kārtību finansējuma saņēmēja projektam, kas cita starpā var veicināt tā saimnieciskās darbības attīstību.

Pamatojoties uz augstāk norādīto, Ekonomikas ministrija norāda, ka ES fondu jautājumos starp sadarbības/atbildīgo iestādi un finansējuma saņēmēju pastāv publiski tiesiskās attiecības divpakāpju teorijas pirmajā posmā, proti, izdodot administratīvo aktu, saskaņā ar kuru tiek atzīta projekta iesnieguma atbilstība vērtēšanas kritēriju prasībām un tiek nodibinātas starp pusēm publiski tiesiskās attiecības, kuras ir pakļautas administratīvajai kontrolei. Līdz ar to divpakāpju teorijas pirmā pakāpe nodrošina publiski tiesisko pienākumu īstenošanu, kas izriet no Eiropas Savienības dibināšanas līgumā iekļautajiem principiem ar ES fondu palīdzību dalībvalstīm nodrošināt Eiropas Savienības harmonisku, līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību (Eiropas Savienības dibināšanas līguma 174. un 175. pants) un uzskatāms, ka līguma priekšmets vairāk nav šo attiecību dibināšana, bet gan brīvprātīga projekta īstenošana.

Ekonomikas ministrija norāda, ka nav šaubu, ka arī noslēgtais līgums starp finansējuma saņēmēju un sadarbības iestādi pašos pamatos satur mērķi nodrošināt sabiedrības intereses, proti, samazināt ekonomiskās, sociālās un teritoriālās atšķirības, tomēr attiecīgajā gadījumā ir būtiski norādīt, ka starp pusēm nepastāv subordinācijas attiecības, proti, finansējuma saņēmējam ir izvēles iespējas slēgt līgumu par projekta īstenošanu un saņemt ES fondu finansējumu, kā arī projekta īstenošana nav atkarīga no sadarbības iestādes rīcības, bet gan finansējuma saņēmēja darbībām.

Tādejādi ministrija uzskata, ka līdz šim piemērotais divpakāpju teorijas princips ir elastīgāks projekta īstenošanai un nodrošina iespēju pusēm savstarpēji vienoties par projekta īstenošanu, jo finansējuma saņēmējam piemīt izvēles iespējas projekta īstenošanā, proti, finansējuma saņēmējam ir iespējams izvēlēties, ar kādām darbībām tiks sasniegts projektā plānotais mērķis, proti, finansējuma saņēmējam ir iespējams izstrādāt projektu atbilstoši savām vajadzībām. Turklāt jānorāda, ka finansējuma saņēmēju (Ekonomikas ministrijas īstenotajās aktivitātēs) mērķis ir vērsts uz saimnieciskās darbības veikšanu, kas nav tieši saistīta ar valsts pārvaldes funkciju īstenošanu. Civiltiesiskā līgumu ietvaros puses vienojas par konkrētu pušu saistību un pienākumu izpildi, dodot tiesības finansējuma saņēmējam viļņusēji atkāpties no līguma nosacījumiem, savukārt LIAA pienākums izmaksāt finansējuma saņēmējam finansējumu izriet no līgumā ietvertu nosacījumu izpildes. Līdz ar to līgums par projekta īstenošanu balstīts uz privātautonomijas principu – finansējuma saņēmēja rīcības brīvība pieļaujama tiktāl, ciktāl to neierobežo spēkā esošās tiesību normas un līgumā iekļautie nosacījumi.

Ekonomikas ministrija norāda uz divpakāpju teorijas priekšrocībām, ņemot vērā līdzšinējo plānošanas periodu pieredzi.

Līguma aizstāšana ar administratīvo aktu (Lauku atbalsta dienesta piemērotā prakse) nav atbalstāma un elastīga attiecīgā uz ilgtermiņa projektu īstenošanu, proti, aktivitātēs kā kompetences centri, biznesa inkubatori, klasteri projektu īstenošana nav saistīta ar vienas vai vairāku iekārtu iegādi, bet gan vairāku ilgtermiņa darbību kopu. Projekta īstenošanas ietvaros regulāri tiek veikti grozījumi projektā, tādejādi gadījumā, ja attiecīgo jautājumu risina tikai ar administratīvo aktu, tad par katru no ierosinātajiem grozījumiem ir jāpieņem administratīvais akts, kuru finansējuma saņēmējam tālāk ir tiesības apstrīdēt un pārsūdzēt, kas var radīt liekus birokrātisko šķēršļus, tai skaitā palielināt noslodzi administratīvajām tiesām. Šobrīd spēkā esošais regulējums ļauj elastīgāk veikt grozījumus līgumos, savukārt gadījumos, ja finansējuma saņēmēji nepiekrīt šiem veiktajiem grozījumiem, viņiem ir tiesības savas aizskartās intereses aizstāvēt tiesā Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā.

Izskatot strīdus Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā, pusēm ir jāspēj pierādīt savu prasījumu pamatotība, proti, atbilstoši Civilprocesa likuma 10.panta pirmajai un otrajai daļai puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, savukārt sacīkstes notiek pusēm dodot paskaidrojumus, iesniedzot pierādījumus [..]. Administratīvajā procesā tiesā atbilstoši Administratīvā procesa likuma 107.pantam darbojās objektīvās izmeklēšanas princips, proti, objektīvās izmeklēšanas princips paredz tiesas pienākumu lietas ietvaros noskaidrot objektīvo patiesību un nodrošināt pierādījumu pietiekamību neatkarīgi no tā, vai procesa dalībnieki ir vai nav tiesu informējuši par visiem lietas pareizai izspriešanai būtiskiem apstākļiem un ir vai nav sagādājuši pietiekami daudz pierādījumus. Savukārt Administratīvā procesa likuma 150.pants nosaka, ka iestādei jāpierāda tie apstākļi, uz kuriem tā atsaucas kā uz savu iebildumu pamatojumu, arī pieteicējam atbilstoši savām iespējām jāpieņem pierādījumu savākšana, gadījumā, ja šie pierādījumi nav pietiekami, tiesa savāc tos pēc savas iniciatīvas. Attiecīgo strīdus risināšanas kārtībā starp procesiem ir konstatējamas būtiskas atšķirības, proti, gadījumā, ja iestāde, veicot projekta uzraudzību konstatē, ka finansējuma saņēmējs projekta ietvaros ir piedzīvojis būtiskas pārmaiņas, administratīvā procesa ietvaros tai ir jāpierāda attiecīgais negatīvais fakts, savukārt finansējuma saņēmējs var neiesniegt pierādījumus, ka sadarbības/atbildīgās iestādes sniegtais vērtējums nav korekts, jo tiesai būs pienākums izvērtēt nevis pēc būtības, vai projekts ir piedzīvojis būtiskas pārmaiņas, bet gan vai sadarbības/atbildīgā iestāde ir tiesiski pamatojusi savu administratīvo aktu un ievērotas materiālo un procesuālo tiesību normas. Līdz ar to sadarbības/atbildīgajām iestādēm ir jāiegūst neapstrīdams pierādījumu apmērs, lai pieņemtu lēmumu par finansējuma atgūšanu. Savukārt strīdus risinot atbilstoši civiltiesiska līguma nosacījumiem, starp pusēm pastāv sacīkstes princips, kā ietvaros ne tikai iestādei ir jāsniedz savi pierādījumi, uz kuriem tā pamato savu rīcību, bet arī finansējuma saņēmējam ir jāpierāda šo apstākļu neesamība. Līdz ar to finansējuma saņēmējs strīdus risinās Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā tikai gadījumā, ja tā rīcībā būs pietiekami pierādījumi, kā savu prasījumu pamatot un pierādīt sadarbības/atbildīgās iestādes rīcības nepamatotību.

Ekonomikas ministrija piekrīt, ka divpakāpju teorijas ietvaros lēmums par projekta iesniegumu apstiprināšanu ir pakļauts administratīvās tiesas kontrolei, jo attiecīgajā pakāpē tiek izvērtēta projekta atbilstība normatīvo aktu prasībām – kritērijiem, proti, vai ar konkrēto projektu tiks sasniegts aktivitātēm plānotais mērķis, savukārt otrā pakāpē atbilst civiltiesiska darījuma pazīmēm.

Papildus Ekonomikas ministrija norāda, ka likumprojektā svītrojama iespēja lēmumu par piešķirtā finansējuma atgūšanu pieņemt Administratīvā procesa likuma paredzētajā kārtībā, jo attiecīgā iespēja rada neviennozīmīgu izpratni par līguma juridisko dabu, kā arī piespiedu izpildes instruments nepalielina iespējas atgūt finansējumu, ņemot vērā, ka no ES fondu līdzekļiem, tai skaitā arī Kohēzijas fonda līdzekļiem iegādātās iekārtas pārsvarā ir nodrošinātas par labu citu saistību izpildei un piespiedu izpildes procesu var vērst tikai uz finansējuma saņēmēja īpašuma, kas brīvs no citiem nodrošinājumiem (kā liecina Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras prakse šāda piedziņa faktiski nav iespējama).

Centrālā finanšu un līgumu aģentūra uzskata, ka būtu saglabājama līdzšinējā divpakāpju sistēma projektu ciklā, proti- administratīvais process līdz līguma noslēgšanai, bet līguma īstenošana- atbilstoši civīlprocesam.

Minētais priekšlikums darba grupā tiks diskutēts arī turpmāk.

2. ES fondu finansējums kā valsts atbalsta instruments.

Darba grupas rekomendācija Nr. 2: Likumprojektā ietvert normas, kas norāda uz ES fondu piederību valsts atbalsta instrumentiem, kā arī ierobežo dubultā atbalsta piešķiršanas iespējamību.

Rekomendācijas pamatojums:

Vērtējot ES fondu finansējuma piešķiršanas praksi, secināts, ka valsts pārvaldes iestādes nepietiekamu vērību pievērš apstāklim, ka ES fondu finansējums ir viens no valsts atbalsta veidiem, ko saņem privātpersonas. Tā rezultātā ir izveidojusies prakse, ka viens un tas pats projekts līdztekus ES fondu finansējumam saņem cita veida valsts atbalstu, un otrādi.

Šo situāciju, piemēram, īpaši spilgti ilustrē situācija elektroenerģijas obligātā iepirkuma (OI) tiesību piešķiršanas jomā. Proti, vairākas privātpersonas, kas saņēmušas atļauju pārdot no atjaunojamiem energoresursiem saražoto elektroenerģiju par paaugstinātu tarifu elektroenerģijas obligātā iepirkuma ietvaros, vai arī jaudas maksājumu atļaujas, paralēli ir saņēmušas ES fondu finansējumu attiecīgo elektroenerģijas ražošanu vai ar tām saistītās infrastruktūras būvēšanai. Citās Eiropas Savienības dalībvalstīs (piemēram, Lielbritānijā) no atjaunojamajiem energoresursiem ražotās elektroenerģijas ražotāji nevar vienlaicīgi saņemt gan finansiālu atbalstu (tostarp ES fondu finansējumu) ražotnes būvniecībai, gan OI tiesības jeb tiesības saņemt paaugstinātu tarifu par no atjaunojamiem energoresursiem (AER) saražoto elektroenerģiju. Iespējams, ka rūpīga valsts atbalsta pasākumu pārskatīšana ļautu identificēt arī citas jomas vai atsevišķus projektus, kur privātpersonas saņēmušas valsts atbalstu vienam projektam no dažādiem avotiem.

Šāda dažādu atbalsta instrumentu vienlaicīga piešķiršana vienam un tam pašam komersantam viena un tā paša projekta īstenošanai deformē tirgu. Valsts atbalsta mērķis ir veicināt vai sekmēt kāda konkrēta atbalstāmā projekta vai atbalsta programmas īstenošanu. Savukārt pārmērīga atbalsta intensitāte rada negatīvas sekas:

1) mazina atbalsta saņēmēju ieinteresētību meklēt efektīvākos risinājumus un izvēlēties efektīvākās tehnoloģijas/metodes projekta īstenošanai;

- 2) kropļo konkurenci, jo piešķir nepamatoti lielas priekšrocības atbalsta saņēmējam iepretim komersantiem, kuriem rodas papildus izdevumi privāta finansējuma nodrošināšanai sava projekta īstenošanai;
- 3) samazinās ES fondu līdzekļu izlietojuma efektivitāte;
- 4) pastāv nelikumīgi piešķirta valsts atbalsta atmaksāšanas pienākuma risks.

Iepriekš aprakstīto problēmu veicina arī komplicētā ES fondu vadības struktūra un nepietiekama informācijas apmaiņa dažādu valsts pārvaldes iestāžu starpā. Turklāt atsevišķos gadījumos valsts pārvaldē strādājošiem pietrūkst zināšanu un izpratnes par valsts atbalsta instrumentiem un to piemērošanu.

Rekomendācijas ieviešanai Likumprojektā nepieciešams iekļaut pienākumu iestādēm pirms ES fondu finansējuma piešķiršanas, pārliecināties par dubulta atbalsta neesamību, kam, cita starpā, būtu nepieciešama sadarbības uzlabošana iestāžu starpā un efektīvāka dažādu datu bāzu pieejamība un izmantošana.

3. Iestāžu savstarpējā sadarbība un sadarbība ar ES fondu finansējuma saņēmējiem.

Darba grupas rekomendācija Nr. 3: Likumprojektā ietvert ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm pienākumu sadarboties ne tikai ar citām iestādēm, bet arī ar ES fondu finansējuma saņēmējiem.

Darba grupas rekomendācija Nr.4: Līdz 2014.-2020.gada plānošanas perioda vienota informācijas tehnoloģiju risinājuma (e-kohēzijas princips) izveidei, nodrošināt ES fondu Revīzijas iestādei tiešu pieeju izveidotajām informācijas tehnoloģiju sistēmām ES fondu projektu uzraudzībai.

Darba grupas rekomendācija Nr.5: Likumprojektā valsts informācijas sistēmu pārziņiem noteikt pienākumu nodrošināt ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm bezmaksas pieejas tiesības to pārziņā esošajām valsts informācijas sistēmām.

Rekomendāciju pamatojums:

ES fondu likuma 8. panta otrajā daļā noteikts, ka šī likuma mērķu sasniegšanai „[ES] fondu vadībā iesaistītās institūcijas [...] sadarbojas ar citām institūcijām Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteiktajā kārtībā”. Tai pašā laikā, atbilstoši Darba grupā izteiktajiem viedokļiem, jāsecina, ka tiek īpaši uzsvērtas problēmas informācijas apmaiņā un sadarbībā starp iestādēm un ES fondu finansējuma saņēmējiem.

Minētais jo sevišķi attiecas uz projektu iesniegumu sagatavošanas stadiju, kā arī uz apstiprināto projektu uzraudzību. Pirmajā gadījumā runa ir par skaidri definētiem un vienvērtīgi piemērotiem kritērijiem projektu iesniegumu sagatavošanai un vērtēšanai. Otrajā gadījumā runa ir par iepriekš definētām un saprātīgi piemērotām prasībām īstenojamā projekta revīzijas veikšanai.

Tādējādi būtu izskatāma iespēja jau Likumprojektā ietvert prasību ES fondu vadībā iesaistītajām institūcijām sadarboties ne tikai ar citām institūcijām, bet arī ar ES fondu

finansējuma saņēmējiem. Šādas prasības formalizēšana veicinās informācijas apriti starp iestādēm un ES fondu finansējuma pretendentiem un/vai saņēmējiem. Tādējādi būtu iespējams panākt administratīvā sloga samazināšanu, kura iemesls (saskaņā ar Valsts kancelejas apkopojumu par iedzīvotāju iesniegtajiem priekšlikumiem no š.g. februāra līdz š.g. maijam ES fondu vadības uzlabošanai) nereti ir nepareiza izpratne par izvirzītajām prasībām projekta iesnieguma sagatavošanai un par revīzijas ietvaros pieprasāmās informācijas saturu un apjomu.

Būtisks administratīvā sloga apmērs gan projektu īstenotājiem, gan arī uzraugošām iestādēm tiks samazināts, ja ES fondu Revīzijas iestādei tiks nodrošināta tieša pieeja ES fondu vadībā iesaistīto iestāžu izveidotajām datu bāzēm, kā arī ES fondu vadībā iesaistītajām iestādēm tiks nodrošinātas bezmaksas pieejas tiesības valsts informācijas sistēmām.

Darba grupa rekomendē Finanšu ministrijai arī apsvērt iespējas rast risinājumu nodrošināt ES fondu vadībā iesaistītām iestādēm bezmaksas pieeju arī privāto tiesību subjektiem piederošām informācijas sistēmām, ja šajās sistēmās atkal-izmantošanas kārtībā trešajām personām tiek nodota valsts iestāžu rīcībā esoša informācija (piemēram, SIA Lursoft IT (Lursoft) un Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra (UR) licences līgums par Lursoft kā atkalizmantotāja tiesībām trešajām personām piedāvāt UR informāciju, pamatojoties uz Ministru kabineta 2011.gada 2.augusta noteikumiem Nr. 615 „Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra informācijas atkalizmantošanas noteikumi”).

II. Projektu iesniegumu atlase un projektu īstenošanas uzraudzība

4. Procesuālā taisnīguma un vienlīdzības nodrošināšana iestādē

Darba grupas rekomendācija Nr. 6: Likumprojektā noteikt pienākumu starpniecīstīcijai veidot finansējuma rezervi, lai nodrošinātu noraidīta projekta finansēšanu, ja tiek atcelts lēmums par projekta iesnieguma noraidījumu.

Rekomendācijas pamatojums:

ES fondu likuma 21. pantā noteikts, ka iestāde lēmumu par „[ES] fonda projekta iesnieguma apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumu vai noraidīšanu pieņem ne vēlāk, kā triju mēnešu laikā pēc [ES] fonda projekta iesnieguma iesniegšanas beigu datuma”. Turklāt ES fondu likuma 22. panta ceturtajā daļā noteikts, ka lēmuma apstrīdēšana vai pārsūdzēšana neaptur tā darbību. Lai arī ir saprotams šo normu mērķis, to piemērošana atsevišķos gadījumos rada šaubas par privātpersonu interešu ievērošanu.

Protī, praksē bijuši gadījumi, kad iestāde vienas ES fonda apakšaktivitātes ietvaros privātpersonām labvēlīgus administratīvos aktus izdod šī trīs mēnešu perioda pašā sākumā, savukārt nelabvēlīgos – perioda noslēgumā. Tādējādi nelabvēlīgo administratīvo aktu adresātiem tiek liegta iespēja efektīvi apstrīdēt iestādes pieņemtos lēmumus.

Šis jautājums jo aktuālāks ir tādēļ, ka parasti vienas ES fonda apakšaktivitātes ietvaros privātpersonas savā starpā cīnās par ierobežotu finansējuma apjomu. Tādējādi, lai varētu cerēt uz ES fondu finansējuma saņemšanu, nelabvēlīga administratīvā akta adresātam nepietiek tikai ar lūgumu atcelt attiecībā uz to pieņemto administratīvo aktu. Gadījumā, ja lēmums tiktu

atcelts, iestāde nevarētu izdot adresātam labvēlīgu administratīvo aktu, jo pieejamais finansējums jau ir ticis sadalīts.

Tas rada risku, ka valsts atbalstu – ES fondu finansējumu – var būt saņēmusi privātpersona, kurai tas, pareizi izvērtējot saņemtos projekta iesniegumus, nebūtu pienācies.

Ievērojot iepriekš minēto, nepieciešams apsvērt iespēju Likumprojektā ietvert pienākumu starpniek institūcijai veidot finanšu rezervi, lai nodrošinātu noraidīta projekta finansēšanu, ja tiek atcelts lēmums par projekta iesnieguma noraidījumu

5. Projektu ideju atlase

Darba grupas rekomendācija Nr. 7: Likumprojektā noteikt projektu ideju atlases veidu.

Rekomendācijas pamatojums:

Istenojot atklātu projektu iesniegumu atlasī, nereti iesniegto projektu iesniegumu skaits daudzkārt pārsniedz pieejamo finansējumu. Piemēram, Valsts kancelejas administrētajā Eiropas Sociālā fonda līdzfinansētā aktivitātē par nevalstisko organizāciju administratīvās kapacitātes stiprināšanu, kopā ir tikuši iesniegti 650 projekti, bet apstiprināt ir bijis iespējams tikai 128 projektus. Valsts kanceleja secinājusi, ka daļa no projektu iesniegumiem piedāvājuši projektu ideju, kas saturiski un pēc būtības neatbilst attiecīgās aktivitātes mērķim.

Lai novērstu administratīvo slogu gan projektu sagatavotājiem, gan arī projektu vērtētājiem, Likumprojektā būtu nosakāma 2 līmeņu projektu atlases iespēja- projektu ideju atlase un projektu iesniegumu rezumējošā atlase. Minētā pieeja novērstu nepieciešamību sagatavot visu ar projekta iesniegumu saistīto dokumentācijas apjomu, ja projekta ideja pēc būtības neatbilst aktivitātes mērķim. Projekta iesniegums saistīts ar apjomīgu un laikietilpīgu dokumentu izstrādes procesu. Ja projekta iesniegums tiek noraidīts, jo projekta saturiskais mērķis neatbilst projekta konkursa saturam, projektu dokumentācijas izstrāde un iestādes izveidotās projektu vērtēšanas komisijas darbs bijis veltīgs.

Minētais priekšlikums darba grupā tiks diskutēts arī turpmāk.

6. Projekta pieteikumu vērtēšanas procesa caurskatāmības uzlabošana.

Darba grupas rekomendācija Nr. 8: Atvieglot piekļuvi projektu iesniegumu vērtēšanas komisijas sēžu protokoliem un lēmumiem, kā arī ekspertu atzinumiem par iesniegtajiem projektu iesniegumiem.

Rekomendācijas pamatojums:

Lai veicinātu ES fondu vadības caurskatāmību Latvijā, kas, visticamāk, būs arī viens no Likumprojekta mērķiem, kā arī, lai nodrošinātu efektīvāku privātpersonu tiesību aizsardzību, nepieciešams apsvērt papildus tiesiskā regulējuma uzlabošanu likumprojektā, lai atvieglotu piekļuvi vērtēšanas komisijas sēžu protokoliem un lēmumiem, kā arī ekspertu atzinumiem par iesniegtajiem projekta pieteikumiem.

Pieredze liecina, ka iepriekš minētā informācija ieinteresētajām personām (jo sevišķi nelabvēlīgu administratīvo aktu adresātiem) ir grūti pieejama – parasti ar to iespējams iepazīties tikai administratīvās tiesvedības laikā, īpaši izprasot šāda veida informāciju no sadarbības iestādes vai atbildīgās iestādes.

Iestādes, izmantojot ESF likuma 28. un 29. panta regulējumu, ierobežo ieinteresēto personu – projekta pieteikumu iesniedzēju piekļuvi šai informācijai.

Lai arī ir daļēji saprotams šādas rīcības pamatojums, tomēr tas rada pretrunas ar jau iepriekš pieminēto caurredzamības nodrošināšanu. Vienlaicīgi apstrīdēšanas stadijā privātpersonai var nebūt pieejami būtiski fakti un pierādījumi savu likumīgo tiesību un interešu aizstāvēšanai. Tādējādi attiecīgais administratīvais process iestādē kļūst neefektīvs un rada šaubas par patvaļas aizlieguma principa korektu piemērošanu iestāžu praksē.

Ievērojot iepriekš minēto, darba grupa ierosina izvērtēt iespēju Likumprojektā iekļaut detalizētāku regulējumu par privātpersonām pieejamās informācijas apjomu un kārtību, kādā tiek nodrošināta piekļuve projektu iesniegumu vērtēšanas komisijas sēžu protokoliem un lēmumiem, kā arī ekspertu atzinumiem par iesniegtajiem projektu iesniegumiem. Minēto dokumentu nepieciešamība jo īpaši aktuāla projektu iesniedzējiem, kas plāno apstrīdēt pret sevi izdotu nelabvēlīgu lēmumu, un minētās informācijas izsniegšanas atteikuma apstrīdēšana var ietekmēt procesuālos termiņus kas attiecas uz izdotā nelabvēlīgā lēmuma apstrīdēšanu.

Apsvērumus par informācijas pieejamība ES fondu projektu iesniegumu atlasē un ES fondu projektu īstenošanā skatīt 7.sadaļā.

7. Informācijas pieejamība ES fondu projektu atlasē un īstenošanā

Darba grupas rekomendācija Nr. 9: Likumprojektā noteikt vienotus nosacījumus valsts tiešās pārvaldes, pastarpinātās pārvaldes iestādēm, kā arī atvasinātām publiskām personām.

Rekomendācijas pamatojums:

Šobrīd ES fondu vadības likums nosaka neviendabīgu regulējumu attiecībā uz tiešās pārvaldes, pastarpinātās pārvaldes un atvasināto publisko personu rīcību gadījumā, ja publiskojama informācija par ES fondu projektu atlasī vai projekta īstenošanas gaitu, vai arī, ja minēto informāciju pieprasa privātpersona.

Attiecībā uz ES fondu projekta un ar to saistīto dokumentu publisku pieejamību iestādēm ir pienākums ievērot vispārīgos informācijas atklātības noteikumus. Proti, iestādēm ir jāsniedz privātpersonām to rīcībā esošā vispārpieejamā informācija. Attiecībā uz ierobežotas pieejamības informācijas izsniegšanu iestādēm ir rīcības brīvība, t.i. iestādei ir jāizvērtē informācijas pieprasītāja tiesības un pieprasītās informācijas izmantošanas mērķis ar tās personas tiesībām, kuras interesēs ir noteikts ierobežotas pieejamības informācijas statuss.

ES fondu vadības likuma 29. panta pirmā daļa tieši noteic, ka Eiropas Savienības fonda projekta iesnieguma lieta ir ierobežotas pieejamības informācija. Vispārpieejamas informācijas saraksts ir dots šī paša likuma 29. panta otrajā daļā. No ES fondu projektu publicitātes un vizuālās identitātes prasībām neizriet iestādes pienākums publiskot ierobežotas pieejamības informāciju. Vērtējot to, vai informācija ir vispārpieejama vai ierobežotas pieejamības informācija, iestādei ir jāvērtē, vai informācija satur komercnoslēpumu un/vai fiziskas personas datus. Izniedzot informāciju, kura satur komercnoslēpumu vai fiziskas

personas datus, iestādei jāievēro likumā noteiktā procedūra un ierobežojumi (komersanta viedokļa noskaidrošana, informācijas pieprasītāja identificēšana, informācijas mērķa noskaidrošana, pienākuma izmantot informāciju tikai norādītajiem mērķiem noteikšana).

Privātpersona saskaņā ar Informācijas atklātības likumu var pieprasīt iestādei izsniegt tās rīcībā esošo informāciju.

Ja privātpersona pieprasa iestādes rīcībā esošo vispārpieejamo informāciju, tad iestādes iespējas atteikt šādas informācijas sniegšanu ir ļoti ierobežotas - atteikums iespējams tikai dažos gadījumos (skat. Informācijas atklātības likuma 11.2 panta trešo daļu, 12. panta otro un trešo daļu).

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 10.panta otro daļu iestāde pēc savas iniciatīvas nodrošina piekļuvi noteikta veida vispārpieejamai informācijai, ievērojot labas pārvaldības principu. Tātad atbildīgā iestāde vai sadarbības iestāde pati var izvērtēt, vai un kādā apjomā vispārpieejamo informāciju par projekta iesniegumu publicē, piemēram, internetā, un kādu sniedz pēc interesenta lūguma.

Ja privātpersona prasa iestādei regulāri izsniegt informāciju, kuru iestādei pirms izsniegšanas nepieciešams apstrādāt, tad iestādei ir rīcības brīvība: apmierināt šādu informācijas pieprasījumu vai to noraidīt. Šī rīcības brīvība noteikta Informācijas atklātības likuma 11.2 panta trešajā daļā: „Iestāde var atteikties izpildīt informācijas pieprasījumu vai tā izpildes nosacījumus, ja informācijas pieprasījums vai tā izpildes nosacījumi nav samērojami ar iestādes rīcībā esošajiem resursiem, proti, informācijas pieprasījuma vai tā izpildes nosacījumu izpildes rezultātā ir apdraudēts iestādes darbs vai citu personu tiesības.” Tātad, lai iestāde noraidītu informācijas pieprasījumu, tai ir jāpamato savs lēmums, pierādot Informācijas atklātības likuma 11.2 panta trešajā daļā minēto nosacījumu iestāšanos.

Ja privātpersona pieprasa ierobežotas pieejamības informāciju, tad iestādei vairumā gadījumu ir rīcības brīvība, lemjot par to, vai informācijas pieprasījumu apmierināt. Šādā gadījumā iestādei ir jāsamēro informācijas pieprasītāja tiesības un mērķi, kādiem informācija tiek pieprasīta, ar to personu tiesībām, kuru interesēs informācijai ir noteikts ierobežotas pieejamības informācijas statuss (Informācijas atklātības likuma 11. panta ceturtdā daļa). Ja ierobežotas pieejamības informācija tiek izsniegta, tās saņēmējs uzņemas saistības šo informāciju izmantot tikai tiem mērķiem, kuriem tā pieprasīta.

Saskaņā ar Informācijas atklātības likuma 5. panta otro daļu, par ierobežotas pieejamības informāciju uzskatāma informācija:

- 1) kurai šāds statuss noteikts ar likumu;
- 2) kas paredzēta un noteikta iestādes iekšējai lietošanai;
- 3) kas ir komercnoslēpums, izņemot gadījumus, kad ir noslēgts iepirkuma līgums saskaņā ar Publisko iepirkumu likumu vai cita veida līgums par rīcību ar valsts vai pašvaldības finanšu līdzekļiem un mantu;
- 4) par fiziskās personas privāto dzīvi;
- 5) kas attiecas uz atestācijas, eksāmenu, iesniegto projektu (izņemot projektus, kuru finansēšana paredzēta ar valsts sniegtu galvojumu), konkursu (izņemot konkursus, kas saistīti ar iepirkumiem valsts vai pašvaldību vajadzībām vai citādi saistīti ar rīcību ar valsts vai pašvaldību finanšu līdzekļiem un mantu) un citu līdzīga rakstura novērtējumu procesu;
- 6) dienesta vajadzībām;

- 7) kas ir Ziemeļatlantijas līguma organizācijas vai Eiropas Savienības informācija, kura apzīmēta attiecīgi kā „NATO UNCLASSIFIED” vai „LIMITE”.

Saskaņā ar Publisko iepirkumu likuma 69. pantu, vispārpieejama ir šāda iepirkuma līgumā ietvertā informācija:

- 1) pasūtītāja nosaukums;
- 2) piegādātāja nosaukums;
- 3) iepirkuma priekšmets, tā apjoms, cena un apraksts tādā apjomā, kāds norādīts ziņojumā;
- 4) samaksas kārtība;
- 5) līguma izpildes termiņš un vieta;
- 6) līgumslēdzēju pušu atbildība par līguma neizpildīšanu;
- 7) kārtība, kādā izdarāmi līguma grozījumi, kā arī kārtība, kādā pieļaujama atkāpšanās no līguma.

Saskaņā ar šī paša likuma 35. panta trešo daļu, arī protokoli, kas atspoguļo iepirkuma procedūras atsevišķo posmu norisi, ziņojums, iepirkuma procedūras dokumenti, izņemot piedāvājumus, ir vispārpieejama informācija.

Cita veida informāciju komersants ir tiesīgs prasīt atzīt par ierobežotas pieejamības informāciju, ja tā satur komercnoslēpumu. Tomēr iestāde var neatzīt komersanta prasību atzīt konkrētu informāciju par tādu, kas satur komercnoslēpumu, ja tā neatbilst Informācijas atklātības likuma 7. panta pirmajā un otrajā daļā dotajai komercnoslēpuma definīcijai. Šādā gadījumā informācija atzīstama par vispārpieejamu informāciju.

Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 29. panta pirmā daļa noteic, ka Eiropas Savienības fonda projekta iesnieguma lieta ir ierobežotas pieejamības informācija.

Saskaņā ar šī paša likuma 29. panta otro daļu, par vispārpieejamu uzskata vismaz šādu informāciju:

- 1) Eiropas Savienības fonda finansējuma saņēmējs (fiziskās personas vārds un uzvārds vai juridiskās personas nosaukums un juridiskā adrese);
- 2) Eiropas Savienības fonda projekta nosaukums;
- 3) piešķirtā Eiropas Savienības fonda finansējuma apmērs;
- 4) plānošanas dokumentā paredzētā aktivitāte, kuras ietvaros piešķirts Eiropas Savienības finansējums;
- 5) Eiropas Savienības fonda projekta īstenošanas vieta;
- 6) kopsavilkums par Eiropas Savienības fonda projekta ietvaros veicamajām darbībām.

Ja Eiropas Savienības fonda projekta iesniegumu iesniedz tiešās valsts pārvaldes iestāde vai Sabiedrības integrācijas fonds, projekta iesnieguma lieta ir vispārpieejamā informācija, izņemot projekta budžeta kopsavilkumu, tai skaitā indikatīvo projekta izmaksu plānu. Informācija par minēto Eiropas Savienības fonda projektu ir pieejama Informācijas atklātības likumā noteiktajā apjomā un kārtībā pēc Eiropas Savienības fonda projekta iesnieguma iesniegšanas beigu datuma.

Minētais likums arī noteic, ka netiek izpausta informācija par personām, kuras vērtē vai ir vērtējušas Eiropas Savienības fonda projekta iesniegumu, izņemot vērtēšanas komisijas locekļus. Informācija par vērtēšanas komisijas locekļiem ir pieejama šajā likumā un citos normatīvajos aktos noteiktajā apjomā un kārtībā.

Ņemot vērā, ka Fizisko personu datu aizsardzības likuma 6. pants noteic, ka ikvienai fiziskai personai ir tiesības uz savu personas datu aizsardzību, iestādei ir pienākums bez tiesiska pamata neizpaust fizisko personu datus trešajām personām, ja vien pārzinim šāds pienākums nav uzlikts ar likumu.

Saskaņā ar Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 29. panta otro daļu, par vispārpieejamu informāciju, kuru iestādei ir pienākums atklāt, cita starpā, tiek uzskatīta - Eiropas Savienības fonda finansējuma saņēmējs (fiziskās personas vārds un uzvārds vai juridiskās personas nosaukums un juridiskā adrese). No šī panta regulējuma izriet, ka iestādei ir likumisks pienākums atklāt un izpaust tādu fizisko personu datus, kā ES fonda finansējuma saņēmēja vārds un uzvārds, taču jebkādu citu personas datu, kas saistīti ar ES fondu projektiem, izpaušanai nav tiesiska pamata.

Prakse liecina, ka informācijas pieejamība ES fondu vadībā, pēc ES fondu vadības likuma, nav viennozīmīgi traktēta. Ievērojot minēto, Likumprojektā ietverams skaidrs un viendabīgs regulējums, kas vienlīdzīgi attiecināms uz valsts tiešās pārvaldes, pastarpinātās pārvaldes iestādēm, kā arī atvasinātām publiskām personām.

Darba grupas priekšlikumi izskatīti š.g. 19. aprīļa, 26.aprīļa un 10.maija darba grupas sēdēs.

Ar cieņu,

S.Gulbe

Darba grupas vadītāja

Valsts kancelejas Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta vadītāja

EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU DEPARTAMENTS

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr.: 67082930, 67082984, fakss: 67082968
e-pasts: essd@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīga

2013.gada 19.augustā

Nr.551-1/42

Finanšu ministrijai

Par darba grupas priekšlikumiem

Starpinstitūciju darba grupa, kas izveidota ar Ministru prezidenta 2013.gada 23.aprīļa rīkojumu Nr. 147 „Par darba grupu”, izstrādājusi priekšlikumus, izpildot minētā rīkojuma 2.2.apakšpunktā noteikto uzdevumu:

Darba grupai, ņemot vērā 2007.–2013.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu Valsts stratēģiskā ietvardokumenta prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu ieviešanas efektivitātes vidus posma (mid-term) izvērtējumu, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "GF Konsultācijas" izvērtējumu "Priekšizpēte par Eiropas Savienības fondu vadības sistēmas vienkāršošanas iespējām", kā arī Finanšu ministrijas plānoto Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēmas efektivizācijas iespēju izvērtējumu, sagatavot un iesniegt Finanšu ministrijā konkrētus un argumentētus priekšlikumus par Eiropas Savienības fondu normatīvā regulējuma vienkāršošanu, lai mazinātu administratīvā sloga iestrādi normatīvajos aktos Eiropas Savienības fondu vadībā 2014.–2020.gada plānošanas periodā:

projektu iesniegumu atlases un vērtēšanas kārtību, vienotajiem projektu iesniegumu administratīvajiem un atbilstības vērtēšanas kritērijiem, iepirkumu pirmspārbaudēm, projekta grozījumu veikšanas kārtību, pievienotās vērtības nodokļa iekļaušanu attiecināmajās izmaksās, kā arī Ministru kabineta noteikumu projektu par valsts budžeta plānošanas un maksājumu veikšanas kārtību un Ministru kabineta noteikumu projektu par pārbaudēm Eiropas Savienības fondu projektu īstenošanas vietās.

Priekšlikumu saturs:

1. projektu iesniegumu atlases un vērtēšanas kārtība;
2. projektu iesniegumu administratīvās un atbilstības vērtēšanas kritēriji;
3. iepirkumu un projekta grozījumu veikšanas kārtība;
4. pievienotās vērtības nodokļa iekļaušana attiecināmajās izmaksās;
5. budžeta plānošana un izmaksu attiecināmība;
6. pārbaudes Eiropas Savienības fondu projektu īstenošanas vietās;
7. projekta izmaksu pamatojošā dokumentācija;
8. informācijas pieejamība.

1. Projektu iesniegumu atlases un vērtēšanas kārtība.

1.1. rekomendācija: MK noteikumu līmenī noteikt kvalifikācijas prasības un darba slodzes apmēru ekspertiem, kuri tiek pieaicināti projektu iesniegumu vērtēšanā.

Rekomendācijas pamatojums:

Neretī ekspertiem ļoti īsā laikā jāizvērtē liels skaits projektu iesniegumu. Šādos apstākļos īpaša nozīme ir attiecīgo ekspertu (fizisko personu) kvalifikācijai, kā arī iespējami precīzi reglamentētam katra atsevišķa eksperta (fiziskas personas) maksimālajam pieļaujamajam darba apjomam vienā vērtēšanas kārtā. Proti, atkarībā no apakšaktivitātes un projektu iesniegumu komplicētības, kā arī no projektu iesniegumu apjoma, būtu jāparedz, cik projektu iesniegumus viens eksperts (fiziska persona) var izvērtēt noteiktā laika posmā. Šāds risinājums varētu palielināt ES fondu administrēšanas kopējās izmaksas, taču uz ekspertu darba kvalitātes efekta rēķina uzlabotos ES finansējuma izlietojuma efektivitāte.

Ievērojot minēto, rekomendējams horizontāla līmeņa valdības noteikumos noteikt vienotas pamatprasības to ekspertu kvalifikācijai, kas tiek iesaistīti projektu iesniegumu vērtēšanā, kā arī nepieciešams noteikt maksimālo pieļaujamo darba apjomu projektu iesniegumu izvērtēšanas procesā. Ekspertu kvalifikācijas specifiskās prasības ieteicams noteikt aktivitāti regulējošos Ministru kabineta noteikumos.

Minētās rekomendācijas ieviešana praksē sniegs projektu iesniedzējiem noteiktību par ekspertu kvalifikācijas un noslodzes prasībām. Prognozējams, ka tiks samazināts arī sūdzību skaits, kas saistīts ar projektu iesniegumu izvērtēšanas procesa apstrīdēšanu augstākā iestādē. Minētais pieņēmums balstīts uz pieredzi 2007.-2013.gada ES fondu programmēšanas perioda projektu iesniegumu atlasē. Proti, veicot projekta iesnieguma izvērtēšanu un tam piemērojot projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju, eksperti piešķirušī kardināli atšķirīgu punktu skaitu, secinot, ka projekta iesniegums vienlaicīgi gan izpilda, gan neizpilda kritērijā noteiktās prasības. Minētā problēma tiks risināta ar minimālo kvalifikācijas prasību definēšanu projektu iesniegumu vērtētājiem, maksimālās darba slodzes noteikšanu, kā arī projektu iesniegumu izstrādes un vērtēšanas kārtības standartizāciju (skt.1.2.sadaļu).

Tā kā lēmumi par projektu iesniegumu noraidīšanu bieži ir saistīti ar ekspertu sniegto vērtējumu par projekta iesnieguma saturu un tā atbilstību kvalitātes vērtējuma kritērijiem, nepieciešams noteikt eksperta pienākumu sniegt papildus skaidrojumus un pamatojumu, ja lēmums par projekta iesnieguma noraidīšanu apstrīdēts saistībā ar eksperta noteikto vērtējumu. Lai minēto nodrošinātu, darba grupa rekomendē Finanšu ministrijai izstrādāt ekspertu iepirkuma paraugnolikumu un ekspertu nolīgšanas parauglīgumu.

Ekonomikas ministrija izsaka atšķirīgu viedokli par šo rekomendāciju, atzīmējot, ka tajā apskatītais temats saistīts ar publiskā iepirkuma tehniskās specifikācijas izstrādi, tādēļ nav regulējams MK noteikumu līmenī.

1.2. rekomendācija: standartizēt un vienkāršot procesus:

1.2.1. standartizēt projektu iesniegumu izstrādes kārtību, unificēt projektu iesniegumu veidlapas;

1.2.2. standartizēt projektu iesniegumu vērtēšanas kārtību;

1.2.3. vienkāršot elektronisko dokumentu autorizācijas un parakstīšanas iespējas.

Rekomendācijas pamatojums:

Lai veicinātu kvalitatīvāku projektu iesniegumu vērtēšanas procesu, jāpievērš pastiprināta uzmanība atbildīgās vai sadarbības iestādes noteiktajai projektu iesniegumu izstrādes un vērtēšanas kārtībai. Papildus tam, ka ES fondu administrēšanā būtu jāvirzās uz standartizētu atlases kritēriju ieviešanu (skatīt 2. sadaļu), arī vērtēšanas kārtības standartizēšana un savlaicīga publiskošana var uzlabot ne vien projektu iesniegumu vērtēšanas kvalitāti, bet arī pašu projektu iesniegumu satura kvalitāti. Darba grupas dalībnieku pieredze ES fondu vadībā 2007.-2013.gadā liecina, ka pat vienā ES fondu administrējošā iestādē nav vienotas izpratnes par vienu un tā pašu kritēriju saturisko piemērošanu, tādēļ standartizēta projektu iesniegumu vērtēšanas kārtība nodrošinās vienotu izpratni par projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju piemērošanu, kā arī samazinās kritēriju dažādās interpretācijas iespējas.

Projektu iesniegumu izstrādes un to vērtēšanas standartizācija iespējama, ieviešot minēto procesu elektronisku vienotu formātu. Ievērojot minēto, darba grupa rekomendē e-kohēzijas ieviešanas procesā iekļaut arī projektu iesniegumu izstrādes un vērtēšanas elektroniskās iespējas.

Eiropas Parlamenta un padomes regulas projekts, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006, nosaka, ka katrai Eiropas Savienības dalībvalstij līdz 2014.gada 31.decembrim vai 2016.gada 31.decembrim ir jāizveido elektroniska platforma, kas nodrošina finansējuma saņēmējiem iespēju iesniegt dokumentus elektroniskā veidā. Minētie dokumenti ir maksājumu pieprasījums, maksājumu pieprasījumu pamatojošie dokumenti, atskaites un sarakste ar administrējošo iestādi.

ES dalībvalstij ir jānodrošina ES fondu vadības informācijas sistēmas (turpmāk – sistēma) izveide, bet finansējuma saņēmējam minētās regulas projekta izpratnē nav obligāts pienākums šo sistēmu lietot. Finansējuma saņēmējs varēs izvēlēties, vai turpināt dokumentus iesniegt papīra formātā vai elektroniski, izmantojot sistēmu.

ES dalībvalstij ir iespēja šo principu paplašināt, t.i., sistēmu attiecināt ne tikai uz finansējuma saņēmējiem, bet arī uz projektu iesniedzējiem. Ievērojot minēto, darba grupa ierosina Finanšu ministrijai, ieviešot e-kohēziju, procesu elektronizāciju attiecināt arī uz projektu iesniegumu iesniedzējiem, ne tikai projektu īstenotājiem.

Lai novērstu aritmētiskas un tehniskas kļūdas projektu iesniegumu izstrādes procesā, kas noved pie tā noraidīšanas vērtēšanas procesā, darba grupa ierosina ieviest vienotu projektu iesnieguma veidlapu, kuras aizpildīšana būtu iespējama elektroniskā formā ar vienlaicīgu aritmētisko kļūdu labojumu, kā arī teksta apmēra ierobežojumu iespējām. Minētais priekšlikums saistāms arī ar nepieciešamību noteikt vienotu projekta iesnieguma formu dažādiem fondiem, bet vienlaicīgi sniedzot iespēju vienotās projekta iesnieguma veidlapas papildināšanai ar katram fondam raksturīgajiem specifiskajiem nosacījumiem.

Darba grupa konstatē, ka minētās sistēmas ieviešana skar jautājumu par e-paraksta lietošanu, kas daļai no projektu iesniedzējiem varētu būt problemātisks administratīvs šķērslis, piemēram- nevalstiskām organizācijām, kas ikdienā nelieto e-parakstu.

Elektronisko dokumentu likums paredz divu veidu elektroniskā paraksta izmantošanu – drošu elektronisko (kvalificēto) parakstu un nekvalificēto elektronisko parakstu (gadījumā, ja pušu starpā ir noslēgta rakstveida vienošanās par šāda paraksta izmantošanu, kas ir saistoša tikai un vienīgi attiecīgajām pusēm un nav saistoša trešajām personām). Nekvalificētais elektroniskais paraksts, atšķirībā no droša elektroniskā paraksta, nebūs saistošs trešajām pusēm. Projekta iesniegumam ir ierobežotas pieejamības statuss, tādēļ tā izsniegšana citai personai nevar tikt paredzēta. Tomēr, ja nepieciešams risināt strīdu augstākā iestādē vai tiesā par projekta iesnieguma noraidīšanu, dokumenta autentiskums, kas noformēts ar nekvalificēto elektronisko parakstu, atšķirībā no dokumenta, kas ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu, nebūs pārbaudāms.

Ievērojot minēto, darba grupa secina, ka, lai iesniegtu ES fondu vadībā iesaistītai iestādei projekta iesniegumu, nepieciešams drošs elektroniskais (kvalificētais) paraksts. Tādēļ vienlaicīgi darba grupa ierosina apsvērt elektronisko dokumentu autorizācijas un parakstīšanas vienkāršošanas iespējas.

1.3. rekomendācija: noteikt ierobežojumus mainīt noteiktos projektu iesniegumu iesniegšanas termiņus.

Rekomendācijas pamatojums:

MK līmenī nepieciešams noteikt, ka sākotnēji noteiktais projektu iesniegumu iesniegšanas termiņš nav pagarināms, ja līdz tā beigām atlikušas mazāk kā divas nedēļas. Pašreizējā plānošanas periodā konstatēti gadījumi, kad sludinājums par sākotnējā termiņa pagarināšanu tiek publicēts tikai dažas dienas pirms projektu iesniegumu iesniegšanas sākotnējā termiņa beigām. Pirmkārt, nosakot sākotnējo termiņu, iestādēm jābūt zināmiem un jāņem vērā visi tie apstākļi, kas varētu ietekmēt šo termiņu. Otrkārt, ievērojot Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likuma 26.pantā noteikto, ka Eiropas Savienības fonda projekta iesniegums pēc tā iesniegšanas līdz lēmuma pieņemšanai par tā apstiprināšanu, apstiprināšanu ar nosacījumu vai noraidīšanu nav precizējams, tad šādas „pēdējā brīža” termiņa pagarināšanas apdraud projektu sekmīgu īstenošanu, jo to iesniedzēji ir rēķinājušies ar iepriekš izsludinātajiem iesniegšanas, vērtēšanas un lēmumu pieņemšanas termiņiem. Ja projekta iesniegums iesniegts pirms paziņojuma par termiņu pagarināšanu publicēšanas, tad projekta iesnieguma iesniedzējs tiek nostādīts nelabvēlīgā situācijā. Treškārt, šādi „pēdējā

brīža" termiņa pagarinājumi liecina par nekvalitatīvu iestāžu darbu, sagatavojot attiecīgos uzsaukumus. Tas mazina privātpersonu uzticēšanos valsts pārvaldei.

Prakse 2017.-2013.gadā liecina, ka projektu iesniegumu iesniegšanas termiņu maiņa bijusi saistīta ar to, ka pēc projektu iesniegumu atlases izsludināšanas veikti grozījumi projektu iesniegumu vērtēšanas kritērijos. Piemēram, grozīti kritēriji saistībā ar projekta izmaksu vērtējumu ar mērķi samazināt ar projekta sagatavošanu un realizāciju saistītās izmaksas, lai pēc iespējas lielāku finanšu atbalsta daļu novirzītu aktivitātēm, kas tieši saistītas ar aktivitātes mērķu un rezultatīvo rādītāju sasniegšanu. Citi grozījumi bijuši saistīti ar redakcionāliem precizējumiem, kā arī tikuši mainīti kritēriju statusi, kritērija statusu „noraidāms”, aizstājot ar kritērija statusu „precizējams” (saistībā ar kritēriju par projekta iesniedzēja nodokļu parādu neesamību). Ievērojot minētos grozījumus, potenciālajiem projektu iesniedzējiem bija nepieciešams koriģēt projekta iesniegumā definēto attiecināmo un neattiecināmo izmaksu atbilstošu sadalījumu, tai skaitā veicot korekcijas projekta finanšu plānā.

2. Vienoti projektu iesniegumu administratīvās un atbilstības vērtēšanas kritēriji

Rekomendācija: noteikt vienotus projektu iesniegumu administratīvās un atbilstības vērtēšanas kritērijus, t.sk., nosakot, kuri no kritērijiem visās aktivitātēs ir uzskatāmi par precizējamiem un kuri nē.

Rekomendācijas pamatojums:

2007.-2013.gadā pastāv administratīvo un atbilstības vērtēšanas kritēriju dažādība, kas apgrūtina gan projektu iesniedzēju, gan projektu iesniegumu vērtētāju darbu. Kopumā ES fondu 2007.-2013.gada periodā institūcijas izstrādājušas 148 ES fondu aktivitāšu ietvaros izsludināmo projektu iesniegumu vērtēšanas kritēriju komplektus. Programmēšanas perioda ietvaros kritēriji precizēti un grozīti, ikreiz tos skatot ES fondu uzraudzības komitejās, kā arī Ministru kabinetā, jo grozījumi projektu vērtēšanas kritērijos saistīti ar grozījumiem valdības noteikumos, kas regulē attiecīgo ES fondu aktivitāti.

Lai samazinātu administratīvo slogu projektu iesniegumu izvērtēšanas kritēriju izstrādes un grozījumu procesā, kā arī, lai veicinātu noteiktību to piemērošanā, nepieciešams noteikt vienotus projektu iesniegumu administratīvās un atbilstības vērtēšanas kritērijus.

Vienlaicīgi darba grupa vēlas norādīt uz diviem apstākļiem, kas būtu ņemami vērā, gatavojot attiecīgus MK noteikumus:

- 1) ar MK noteikumiem būtu jānosaka ne tikai viena vai otra vērtēšanas kritērija piederība tai vai citai kritēriju grupai, bet arī jāreglamentē katra atsevišķa vērtēšanas kritērija saturs, lai vienu un to pašu kritēriju dažādas iestādes interpretētu vienādi;
- 2) kritēriji būtu ne tikai sadalāmi pēc piederības tai vai citai kritēriju grupai, bet arī jānorāda obligātie un izvēles kritēriji, jo, piemēram, dažādās atbalsta programmās var būt atšķirīgi atbalsta kritēriji. Izsludinot projektu iesniegumu iesniegšanu, attiecīgajos MK noteikumos tiktu iekļauti obligātie kritēriji un tie no izvēles kritērijiem, kuri tieši nepieciešami kvalitatīvai projektu iesniegumu izvērtēšanai konkrētās aktivitātes ietvaros.

3. Iepirkumu un projektu grozījumu veikšanas kārtība

3.1. rekomendācija: noteikt, ka tirgus izpēte veicama piegādēm un pakalpojumiem, kuru vērtība pārsniedz 85 LVL (120 EUR), ja tiek veikts iepirkums, kuru neregulē Publisko iepirkumu likums.

Rekomendācijas pamatojums:

ES fondu līdzfinansētu projektu īstenošanas procesā uzraugošās iestādes izvirza prasības veidot iepirkuma komisiju, veikt tirgus izpēti un protokolēt iepirkumu gaitu pat tajos gadījumos, kad tiek veikts iepirkums, kura līgumcena nesasniedz 3000 LVL (4268 EUR) (zemsliedzīga iepirkumi).

ES fondu projektu uzraugošās iestādes nosaka pienākumu pasūtītājam veikt tirgus izpēti arī zemsliedzīga iepirkumu gadījumos, jo iestādēm ir pienākums efektīvi izmantot piešķirtos finanšu līdzekļus, atzīmējot, ka pasūtītājs kā pierādījumu kontrolējošai iestādei var uzrādīt no interneta vai elektroniskā pasta izdrukātu informāciju par veikto tirgus izpēti.

Darba grupa secinājusi, ka nepieciešams noteikt zemsliedzīga iepirkumos robežu, no kuras būtu jāveic tirgus izpēte un iepirkumu dokumentācijas uzkrāšana.

Darba grupa ierosina noteikt, ka tirgus izpēte veicama un ar iepirkumu saistītā dokumentācija uzglabājama piegādēm un pakalpojumiem, kuru vērtība pārsniedz 85 LVL (120 EUR), ja tiek veikts iepirkums, kuru neregulē Publisko iepirkumu likums. Atbilstoši pastāvošai praksei ES fondu vadībā 85 LVL (120 EUR) robeža pielīdzināma neatbilstoši veikto izdevumu pieļaujamai summai, kuru var norakstīt izdevumos, ja finansējuma saņēmējs ir tiešās vai pastarpinātās valsts pārvaldes iestāde, vai atvasināta publiska persona.

Šī rekomendācija tiek piedāvāta, jo darba grupas dalībnieku pieredze ES fondu vadībā 2017.-2013. gadā liecina, ka ES fondu uzraugošām iestādēm nav vienotas pieejas zemsliedzīga iepirkumu pārbaudēs ES fondu projektos. Minētās problēmas iemesls ir iestāžu rīcības brīvība noteikt nosacījumus zemsliedzīga iepirkumu pārbaudēs ES fondu projektos. Rezultātā katra iestāde izveidojusi savu praksi un darbības taktiku šādās pārbaudēs. Vienoti nosacījumi nodrošinās noteiktību un vienotas prasības komunikācijā ar finansējuma saņēmējiem par zemsliedzīga iepirkumu pārbaudēm.

Ekonomikas ministrija izsaka atšķirīgu viedokli par šo rekomendāciju, atzīmējot, ka minētais jautājums nosakāms vadlīnijās, vienlaikus izvērtējot iespējas attiecīgo robež-summu noteikt lielāku par 85 LVL (120 EUR). Ekonomikas ministrijas ieskatā šis jautājums nav regulējams MK noteikumu līmenī.

3.2. rekomendācija: projekta grozījumu veikšanas kārtību noteikt, ņemot vērā ES fondu piešķiruma līguma publiski tiesisko dabu.

Rekomendācijas pamatojums:

Nemot vērā to, ka š.g. 10.maijā darba grupa¹ ir rekomendējusi Finanšu ministrijai ES fondu piešķiruma līgumam noteikt publiski tiesisku statusu arī tad, ja līgums tiek slēgts ar privātpersonu, ir nepieciešams noteikt attiecīgu projekta grozījumu veikšanas kārtību. Darba grupa piedāvā vadīties no līdzšinējās Lauku atbalsta dienesta pieredzes.

Ja ES fondu piešķiruma līgums ir administratīvs līgums, atbalsta pretendents ir tiesīgs lūgt ES fondu atbildīgo vai sadarbības iestādi izdarīt grozījumus projekta iesniegumā, ja to dēļ nemainās projekta mērķis vai pretendenta atbilstības nosacījumi normatīvajiem aktiem par pasākuma atbalsta piešķiršanu. Finansējuma saņēmējs var lūgt projekta īstenošanas termiņa pagarinājumu, ja projekta īstenošana nav iespējama atbilstoši projektā noteiktajam termiņam no finansējuma saņēmēja neatkarīgu iemeslu dēļ, kurus nevarēja paredzēt. Būtiski, lai kopējais projekta īstenošanas termiņš nepārsniedz aktivitātes īstenošanas beigu termiņu.

Iestāde nosaka iekšējo kārtību par projekta grozījumu pieprasījuma izskatīšanu. Projekta īstenošana noris atbilstoši noslēgtajam administratīvajam līgumam. Ja finansējuma saņēmējs nepilda no tā izrietošās saistības, tiek izdots administratīvais akts, kura apstrīdēšanas/pārsūdzēšanas speciālo kārtību rekomendējams noteikt likumprojektā par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadību 2014.–2020.gada plānošanas periodā.

4. Pievienotās vērtības nodokļa iekļaušana attiecināmajās izmaksās.

4.rekomendācija: vadoties pēc Pievienotās vērtības likuma aktuālās redakcijas, Ministru kabineta noteikumos ietvert nosacījumus par PVN priekšnodokļa apmēra izsekojamību (pierādītu, ka tas nav atgūstams), lai nodrošinātu to attiecināmību. Kā arī izstrādāt un aktualizēt vienotas vadlīnijas PVN attiecināmībai.

Rekomendācijas pamatojums:

Eiropas Komisijas deleģētās regulas (ES) Nr. 1268/2012 (2012. gada 29. oktobris) par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) Nr. 966/2012 *par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, piemērošanas noteikumiem* preambulas 52.punktā noteikts, ka tā kā attiecināmības nosacījumos pievienotās vērtības nodoklim, ko maksā saņēmēji, bieži rodas kļūdas un neatbilstības, ir nepieciešams nodrošināt, ka tiek konsekventi izprasti un piemēroti jēdzieni par:

- neatgūstamu PVN un
- ar nodokli neapliekamām personām Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (1) 13. panta 1. punkta nozīmē, atsaucoties uz darbībām, ko ietver šie jēdzieni².

¹ Ekonomika ministrijas un Centrālās finanšu un līgumu aģentūras atšķirīgie viedokļi pievienoti š.g. 10.maija darba grupas rekomendācijām.

² Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (1) 13. panta 1. punkts: „Valstis, reģionālās un vietējās pārvaldes iestādes, kā arī citus publisko tiesību subjektus neuzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz darbībām vai darījumiem, kuros tās iesaistās kā valsts iestādes, pat ja tās šo darbību vai darījumu sakarā iekasē nodokļus, nodevas, ziedojumus vai maksājumus. Tomēr, iesaistoties šādās darbībās vai darījumos, tās uzskata par nodokļa maksātājiem attiecībā uz minētajām darbībām vai darījumiem, kuru sakarā to uzskaitīšana par personām, kas nav nodokļa maksātājas, radītu nozīmīgus konkurences izkropojumus. Jebkurā gadījumā publisko tiesību subjektus attiecībā uz 1 pielikumā minētajām

Atbilstoši Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteiktumiem Nr. 952 „Kārtība, kādā sniedz un pārbauda informāciju par pievienotās vērtības nodokļa piemērošanu Eiropas Savienības struktūrfondu finansēto projektu ietvaros un pieņem lēmumu par pievienotās vērtības nodokļa iekļaušanu projektu attiecināmajās izmaksās” pievienotās vērtības nodoklis (turpmāk: PVN) ir attiecināmās izmaksas (tiešās un netiešās attiecināmās izmaksas), ja tas nav atgūstams atbilstoši Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem nodokļu politikas jomā.

Atgūstamais PVN ir tāds nodoklis, kuru nodokļa maksātāji sava kārtējā PVN deklarācijā uzrāda kā priekšnodokli un rezultātā šis priekšnodoklis vai nu samazina to PVN summu, kuru PVN maksātājs ir saņēmis no darījuma partneriem un kuru tam bija jāiemaksā valsts budžetā, vai nu šo priekšnodokli pilnā apmērā vai daļēji no budžeta atmaksās nodokļu maksātājam.

Ja finansējuma saņēmējs var nodrošināt izsekojamību PVN priekšnodokļa apmēram (nodrošināt liecības, ka tas nav atgūstams), to var attiecināt, ja vien to paredz MK noteikumi par attiecīgās aktivitātes īstenošanu.

Savukārt, personai, kura neveic saimniecisko darbību un nav PVN maksātāja, nevar izveidoties atgūstamais PVN. Ja šāda persona saņem rēķinu ar PVN, tad tai PVN ir izdevumi. ES fondu finansējuma projekta īstenoātājs, kas nav PVN maksātājs un neveic saimniecisko darbību (piemēram, valsts iestāde), tāpēc neatgūst šo PVN un uzskaita kā izdevumus visu summu kopā ar PVN. PVN, kas ir uzrādīts nodokļu rēķinos, tādā gadījumā ir attiecināmas izmaksas, kuras iekļaujamas saņemtā pakalpojuma vai preces vērtībā.

2013.gada 1.janvārī spēkā stājās jaunais Pievienotās vērtības nodokļa likums (turpmāk: PVN likums). Šī likuma 98.pants nosaka kārtību, kādā nosaka proporciju atskaitāmā priekšnodokļa aprēķināšanai. Kā Izglītības un zinātnes ministrija norādījusi informatīvajā ziņojumā „Par pievienotās vērtības nodokļa maksājumu līdzfinansēšanu no valsts budžeta līdzekļiem Eiropas Savienības 7. Ietvara programmas un Horizonts 2020 projektos, Eiropas Savienības struktūrfondu zinātnes infrastruktūras projektos, kā arī par grozījumu ierosināšanu „Pievienotās vērtības nodokļa likumā”³, Latvijas zinātniskajām institūcijām, īstenojot Eiropas Reģionālā attīstības fonda (turpmāk – ERAF) 1.1.1.2.aktivitātes „Cilvēkresursu piesaiste zinātnei”, 2.1.1.1.aktivitātes "Atbalsts zinātnei un pētniecībai", 2.1.1.3.1.apakšaktivitātes „Zinātnes infrastruktūras attīstība” (turpmāk – 2.1.1.3.1.apakšaktivitāte) projektus, radušās grūtības saistībā ar PVN likuma normatīvajām izmaiņām 2013.gada 1.janvārī, kad tika mainīta kārtība, kādā nosaka proporciju atskaitāmā priekšnodokļa aprēķināšanai atvasinātām publiskām personām kombinētā tipa projektos

Izglītības un zinātnes ministrijas vērtējumā, ar 2013.gada 1.janvārī PVN likuma 98.panta 8.daļā attiecībā uz publiskām personām noteikts atšķirīgs, diskriminējošs regulējums, salīdzinot ar privātpersonām. Spēkā esošā PVN regulējuma ietvaros zinātnisko institūciju reģistrā reģistrētiem privāto tiesību subjektiem (piemēram, komercsabiedrībām) joprojām ir atvērta iespēja priekšnodokļa atskaitīšanai piemērot PVN likuma 98.panta 2.daļā paredzēto proporciju preču un pakalpojumu iegādei, kas izmantotas gan tādu darījumu

darbībām uzskata par nodokļa maksātājiem, ja vien šīs darbības netiek veiktas tik mazā apjomā, lai būtu nenozīmīgas.”

³ Izglītības un zinātnes ministrijas informatīvais ziņojums „Par pievienotās vērtības nodokļa maksājumu līdzfinansēšanu no valsts budžeta līdzekļiem Eiropas Savienības 7. Ietvara programmas un Horizonts 2020 projektos, Eiropas Savienības struktūrfondu zinātnes infrastruktūras projektos, kā arī par grozījumu ierosināšanu „Pievienotās vērtības nodokļa likumā”, TA- 2176, izskatīts Ministru kabineta 2013.gada 13.augusta sēdē.

nodrošināšanai, kas dod tiesības atskaitīt priekšnodokli, gan tādu darījumu nodrošināšanai, kas nedod tiesības atskaitīt priekšnodokli.

Izglītības un zinātnes ministrijas ieskatā iepriekš minētās PVN likuma normas iespaidā virknei Latvijas zinātnisko institūciju rodas problēmas atskaitīt priekšnodokli par šīs institūcijas netiešajiem izdevumiem, kurus pamatā sastāda infrastruktūras uzturēšanas, komunālo pakalpojumu un administratīvie izdevumi, kas rada neplānotus finansējuma zaudējumus.⁴

Ievērojot minēto, darba grupa rekomendē vērtēt kārtējo izmaiņu normatīvajā regulējumā, kas attiecas uz PVN iekasēšanu un priekšnodokļa proporcijas aprēķināšanu, ietekmi uz ES fondu līdzfinansētu projektu izmaksu attiecināmību. Lai novērstu potenciālu kļūdu un neatbilstošu izdevumu veidošanos, darba grupa rekomendē arī Ministru kabineta noteikumos ietvert izvērstus nosacījumus, lai nodrošinātu izsekojamību PVN priekšnodokļa apmēram (pierādītu, ka tas nav atgūstams), tādējādi nodrošinot to attiecināmību no ES fondu projekta līdzekļiem. Lai nodrošinātu metodisko atbalstu ES fondu vadībā iesaistītām iestādēm, nepieciešams izstrādāt un aktualizēt vienotas vadlīnijas PVN attiecināmībai.

5. Budžeta plānošana un izmaksu attiecināmība.

5.1. rekomendācija: noteikt vienotus ES fondu projekta personāla izmaksu attiecināmības nosacījumus, t.sk. funkciju, kas saistītas ar projekta vadību un grāmatvedību, apmaksu noteikt kā projekta attiecināmās izmaksas.

Rekomendācijas pamatojums:

ES fondu plānošanas periodā pastāv dažāda prakse ES fondu projekta ieviešanas personāla atlīdzības finansēšanā. Pastāv atšķirības projekta tiešo aktivitāšu ieviešanā iesaistītā personāla un projekta vadības personāla (projekta vadītājs, projekta grāmatvedis) atlīdzības izmaksu attiecināmības noteikšanā.

Piemēram, projekta vadības personāla izmaksas ES fondu tehniskās palīdzības projektu ietvaros ir attiecināmas, ja tās radušās uz uzņēmuma līguma pamata un ja uzņēmuma līgums tiek slēgts ar personu, kura ar ES fondu tehniskās palīdzības finansējuma saņēmēju nav darba tiesiskajās vai valsts civildienesta attiecībās. Turpretī, tā personāla, kas iesaistīts tiešo aktivitāšu īstenošanā, no ES fondu tehniskās palīdzības projekta līdzekļiem ir attiecināmas visas tās atlīdzības izmaksas (mēnešalga, piemaksas, prēmijas, pabalsti, naudas balvas, kompensācijas, t.sk. mācību maksas kompensācijas un apdrošināšana), kas ir noteiktas Valsts un pašvaldību institūciju amatpersonu un darbinieku atlīdzības likumā, kā arī obligāto veselības pārbaužu un redzes korekcijas līdzekļu kompensācijas izmaksas, saskaņā ar spēkā esošo normatīvo aktu regulējumu.

Darba grupa nolēmj rekomendēt noteikt vienotus nosacījumus saistībā ar personāla izmaksu attiecināmību visos ES fondu līdzfinansētos projektos, t.sk funkciju, kas saistītas ar projekta vadību un grāmatvedību, apmaksu, nosakot tās par projekta attiecināmajām izmaksām. Minētā priekšlikuma ieviešana praksē tiešās pārvaldes iestādēs saistīta arī ar darba laika uzskaites sistēmas ieviešanu no 2014.gada. Tādējādi ES fondu projektu vadības vai

⁴ Turpat.

grāmatvedības funkciju īstenošanā būs iespējams iesaistīt personas, kas iestādē nodarbinātas, pamatojoties uz darba tiesiskajām vai valsts civildienesta attiecībām, pieļaujot amatalgas attiecināšanu pilnā vai daļējā apmērā no ES fondu projekta attiecināmajiem finanšu līdzekļiem.

5.2. rekomendācija: Ministru kabineta noteikumos paredzēt noteiktu rezerves termiņu projekta noslēguma dokumentācijas sagatavošanai pēc projekta aktivitāšu beigām, lai nodrošinātu ar projekta noslēgšanu saistītās dokumentācijas izstrādes apmaksu no ES fondu projekta attiecināmajiem finanšu resursiem.

Rekomendācijas pamatojums:

Darba grupa rekomendē Ministru kabineta noteikumos iekļaut regulējumu par iespēju ES fondu projektā iekļaut finanšu izdevumu pozīciju, lai nodrošinātu projekta vadītāja un grāmatveža atalgojuma izmaksu no ES fondu projekta attiecināmajiem finanšu resursiem noteikta perioda ietvaros pēc projekta termiņa beigām. Minētais nepieciešams, lai nodrošinātu projekta vadības personāla darba apmaksu saistībā ar dažādu pārskatu un finanšu atskaišu sagatavošanu un iesniegšanu uzraugošajās iestādēs pēc projekta tiešo aktivitāšu īstenošanas noslēgšanās, projektam beidzoties.

Ņemot vērā to, ka izmaksām, lai tās varētu attiecināt, ir jābūt faktiski veiktām, nevis avansētām, izstrādājot projekta iesnieguma veidlapu, nepieciešams paredzēt noteiktu laika periodu un izmaksas tikai projekta noslēgšanas darbību īstenošanai. Tas ļaus atbilstoši plānot projekta atbalsta personāla atlīdzības apmaksu par funkcijām, kas veicamas projekta noslēgšanas nodrošināšanai. Nepieciešams noteikt, ka projekta īstenošana ietver ne tikai projekta aktivitāšu ieviešanas laiku, bet arī pēc-atskaitīšanās periodu. Valdības noteikumu līmenī nepieciešams noteikt, ka, finansējuma saņēmējs, piemēram, 20 darbdienu pēc projekta termiņa beigām ir tiesīgs veikt noslēguma maksājumus un sagatavot ar projekta noslēgšanu saistītās atskaites.

6. Pārbaudes ES fondu projektu īstenošanas vietās.

Rekomendācija: samazināt projektu pārbaudžu skaitu, nodrošinot veikto pārbaudžu rezultātu izmantošanu citās ES fondu projektu uzraugošās iestādēs.

Rekomendācijas pamatojums:

Pārbaudes projekta īstenošanas vietā galvenais mērķis ir pārlicināties par finansējuma saņēmēja atbildīgajai iestādei vai sadarbības iestādei sniegtās informācijas (piemēram, pārskatos, maksājumu pieprasījumos) faktisko atbilstību un projekta ieviešanas faktisko situāciju.

Pārbaudes ES fondu projektu īstenošanas vietās, lai arī ļauj iegūt pilnīgāku priekšstatu par projekta ieviešanas gaitu un projekta īstenošanas saistību izpildi, tomēr rada papildus

administratīvo slogu. Ministru kabineta noteikumiem, kas regulēs šo jautājumu, pēc iespējas jāvienkāršo pārbaudes procedūra un jānovērš nepamatotu un pārāk biežu pārbažu risks.

Darba grupa konstatējusi, ka jāierobežo atkārtota pārbažu veikšana, jānodrošina, lai ES fondu uzraugošām iestādēm iespējams paļauties uz citas iestādes iepriekš veiktā audita rezultātiem. Atkārtota audita veikšanas nepieciešamība iestādei būtu jāpamato ar objektīviem un būtiskiem apstākļiem, kas tai liedz konkrētajā situācijā paļauties uz iepriekš veikta audita rezultātiem un secinājumiem par finansējuma saņēmēja sniegtās informācijas faktisko atbilstību un projekta ieviešanas faktisko situāciju.

Atbilstoši ES fondu vadības praksei 2007.-2013.gadā, sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde līdz katra gada 30.decembrim ievada ES fondu vienotajā informācijas sistēmā (turpmāk: VIS) informāciju par nākamajā gadā plānotajām pārbaudēm, kā arī informāciju par visu sadarbības iestādes vai atbildīgās iestādes administrēto Eiropas Savienības fonda projektu riska līmeni. Caurskatāmības un audita izsekojamības nolūkos sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde pirms pārbažu gada plāna ievadīšanas VIS, nodrošina tā apstiprināšanu ar iestādes vadītāja vai par pārbažu veikšanu atbildīgās struktūrvienības vadītāja parakstu. Gadījumā, ja sadarbības iestādei vai atbildīgajai iestādei, ievadot VIS informāciju par plānotajām pārbaudēm, nav zināms precīzs pārbaudes projekta īstenošanas vietā uzsākšanas datums, norāda mēneša, kurā plānota pārbaude, pēdējo datumu. Sadarbības iestāde vai atbildīgā iestāde aktuālo informāciju par kārtējā mēneša pārbaudēm projekta īstenošanas vietā ievada VIS līdz katra mēneša pirmajam datumam. Ņemot vērā minēto, ir izveidots mehānisms finansējuma saņēmēju pārbažu plānošanai. Tātad iestādēm ir iespējams iegūt datus no VIS par to, kad pārbaudes plānots veikt un, vai tās jau veiktas. Līdz ar to, iespējams arī izmantot veikto pārbažu rezultātus, lai finansējuma saņēmējs netiktu apgrūtināts ar atkārtotām pārbaudēm un auditiem.

Piesardzīgi vērtējams ierosinājums noteikt, ka revīzijas iestādei audits jāveic tikai uz to dokumentu pamata, kas ir tās vai sadarbības iestādes rīcībā. Liegums prasīt papildus dokumentus var negatīvi ietekmēt audita efektivitāti. Taču var paredzēt, ka revīzijas iestādei nav tiesību pieprasīt tos dokumentus, kurus projekta īstenootājs jau iepriekš iesniedzis tai vai sadarbības iestādei. Tādā gadījumā šīm iestādēm jānodrošina saņemto dokumentu pienācīga uzglabāšana, jo ierobežojumu noteikšanas gadījumā iestāžu nozaudēti vai sabojāti dokumenti var netikt aizvietoti ar jauniem.

7. Projekta izmaksu pamatojošā dokumentācija

Rekomendācija: Ministru kabineta noteikumu līmenī noteikt iespējami vienkāršotus nosacījumus administratīvo izmaksu nemainīgās likmes (flat rate), vienas vienības izmaksu standarta skalas (unit cost) un kopsummas maksājumu (lump sums) izmantošanai ES fondu finansētu projektu īstenošanā, lai samazinātu maksājumu pamatojošo dokumentu apmērus, kurus finansējuma saņēmējam jāiesniedz uzraugošā iestādē.

Rekomendāciju pamatojums:

Lai veicinātu rekomendācijas ieviešanu, ir jāpārvērtē nepieciešamība pieprasīt no projektu īstenošanai attiecināmo izmaksu pamatojošo dokumentu kopiju apmērus, kā arī

jāvērtē iespēja vairāk piemērot dokumentu izlases pārbaudes. Pieprasīto dokumentu apjoms varētu būt balstīts, piemēram, uz noteikto riska līmeni katram no finansējuma saņēmējiem, kā arī iepriekš pieļauto kļūdu un neatbilstību līmeni projekta īstenošanā.

Eiropas Komisijas pētījumā „Measuring the impact of changing regulatory requirements to administrative cost and administrative burden of managing EU Structural Funds (ERDF and Cohesion Funds)”⁵, kas publicēts 2012.gada jūlijā, norādīts, ka finanšu vadība (maksājumu pieprasījumu un maksājumu pamatojošo dokumentu sagatavošana), kā arī uzraudzības saistības ir nozīmīgākie administratīvā slogu avoti atbalsta saņēmējiem. Pētījumā secināts, ka pārskatot izveidotos procesus izmaksu pamatojošo dokumentu pārbaudēs un uzraudzības funkciju īstenošanā, iespējams samazināt administratīvo slogu par aptuveni 20% salīdzinājumā ar bāzes periodu laikposmā no 2007-2013. No šīs vērtības 11% attiecas uz pilnībā elektroniskas sistēmas (bez paralēlas papīra plūsmas) e-kohēzijas ieviešanu, bet atlikušie 9% izriet no citu normatīvu izmaiņām. Attiecināmības noteikumu vienkāršošana, jo īpaši ieviešot administratīvo izmaksu nemainīgo likmi netiešajām izmaksām, varētu samazināt administratīvo slogu par aptuveni 3%.

Vienas vienības izmaksu standarta skalas (*unit cost*) izmantošana ir īpaši noderīga projektiem, kuriem izdevumos ir personāla izmaksas. Tomēr šo metodi piemērot var arī cita veida izdevumiem.

Kā norādīts pētījumā, visos gadījumos, administratīvais slogs, kas saistīts ar maksājumu pieprasījumu un apliecinājošo dokumentu sagatavošanu, varētu ievērojami samazināties, izmantojot administratīvo izmaksu nemainīgo likmi (*flat rate*), vienas vienības izmaksu standarta skalu (*unit cost*) un kopsummās maksājumus (*lump sums*).

Tomēr, pat ja principā vienas vienības izmaksu standarta skalas piemērošana varētu nodrošināt stabilu, vienotu sistēmu, efektivitāte būs atkarīga no izmantotās metodoloģijas.

Kaut arī dažos gadījumos, jo īpaši, ja nodarbināto kategorijas ir skaidri definētas darba līgumos un normatīvos aktos (piemēram, attiecībā uz valsts pārvaldē nodarbinātajiem), būtu diezgan viegli piemērot vienības izmaksu standarta skalu, citos gadījumos izdevumu noteikšana un aprakstīšana saskaņā ar metodoloģiju varētu būt tikpat apgrūtināša, kā bez vienkāršotiem izmaksas risinājumiem.

Kā norādīts pētījumā, detalizēta atbilstības pārbaude varētu arī nozīmēt, ka dokumentācijas saglabāšana un sagatavošana paliks apgrūtināša.

Pētījumā arī norādīts, ka nereti atbalsta saņēmēji labprāt iesniedz visu attiecīgo informāciju par izdevumiem, kas radušies saņēmējam, lai nodrošinātu pārredzamību un atbildību.

Spriežot pēc pētījumā apkopotās kvalitatīvās informācijas, šķiet, ka tikai daži finansējuma saņēmēji uzskata, ka, administratīvo izmaksu nemainīgās likmes (*flat rate*) izmantošana varētu samazināt administratīvo slogu. Tas izskaidrojams ar vairākiem iemesliem:

- dažos gadījumos netiešās izmaksas nav attiecināmas saskaņā ar analizētajām darbības programmām;

⁵ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/measuring/measuring_impact_report.pdf

- daži atbalsta saņēmēji (piemēram, vietējās pašvaldības, universitātes) izvēlējās neiekļaut netiešās izmaksas savos pieteikumos netiešo izmaksu maksājumu atgūšanas sarežģītās dēļ;
- projekti, kas ietver daudz patēriņa preces vienību iegādi bieži vien nav iesniegti, jo tiek uzskatīts, ka ieguvums no ES līdzfinansējuma ir mazāks nekā ar līdzfinansējumu saistītās administratīvās izmaksas;
- ir darbības (piemēram, lieli infrastruktūras projekti), kur netiešās izmaksas ir nenozīmīgas, salīdzinot ar citām projekta izdevumu kategorijām (tādējādi atbalsta saņēmēji bieži vien neiekļauj tās projekta budžetā).

Tomēr dažu mazāku projektu gadījumā darba un dokumentācijas apjoms, lai atgūtu netiešās izmaksas, varētu būt augstāks par izdevumiem, kas saistīti ar projekta tiešajām aktivitātēm. Šajā gadījumā paredzams, ka administratīvo izmaksu nemainīgā likme samazinātu administratīvās izmaksas, kas saistītas ar maksājumu pieprasījumus pamatojošo dokumentu iegūšanu un kārtošanu un vienkāršotu projekta pieteikuma sagatavošanu saistībā ar finanšu aprēķiniem. No pētījuma secināms, ka administratīvo izmaksu nemainīgās likmes piemērošanu daudz pozitīvāk vērtē atbalsta saņēmējus, kuri administratīvo izmaksu nemainīgās likmes sistēmu iepriekš nav lietojuši. Tātad, secināms, ka minētās sistēmas ieviešana vēl nav sniegusi gaidīto procesu vienkāršošanas efektu.

Pētījumā arī atzīts, ka administratīvo izmaksu nemainīgās likmes izmantošana netiešajām izmaksām varētu radīt papildu iespējas, sniedzot rīcības brīvību negaidītu notikumu vai izmaksu gadījumā.

Tāpat pētījumā secināts, ka vienkāršoto izmaksu lietošana tiek uzskatīta par daudz nodrīgāku "soft" (P & A un inovāciju) un maziem projektiem, bet lieli infrastruktūras projekti atstājami ārpus šādas vienkāršošanas darbības jomas. Pētījumā arī norādīts, ka administratīvo izmaksu nemainīgā likme, kas ir pārāk maza, var radīt "atgriezenisku diskrimināciju" augstas kvalitātes un sarežģītiem projektiem, kam var būt augstākas pieskaitāmās izmaksas.

Lai arī ES fondu 2017.-2013.gada periodā ES fondu vadībā iesaistītās iestādes secinājušas, ka izmaksu vienkāršošanas pasākumi saistīti ar sarežģītām metodikām un kalkulācijām, darba grupa tomēr rekomendē Ministru kabineta noteikumu līmenī noteikt iespējami vienkāršotus nosacījumus administratīvo izmaksu nemainīgās likmes (flat rate), vienas vienības izmaksu standarta skalas (unit cost) un kopsummas maksājumu (lump sums) izmantošanai ES fondu finansētu projektu īstenošanā, lai novērstu prasību finansējuma saņēmējiem iesniegt uzraugošajā iestādē visus maksājumu pamatojošos dokumentus.

Tāpat, darba grupa rekomendē valdības noteikumos ietvert citus pasākumus izmaksu pamatojošo dokumentu pārbaudes vienkāršošanai. Lai novērstu administratīvo slogu gan finansējuma saņēmējiem, gan uzraugošām iestādēm saistībā ar maksājumu pamatojošo dokumentu sagatavošanu un pārbaudi, rekomendējams kontrolējošām iestādēm veikt dokumentu izlases pārbaudes, kā arī veikt pārbaudes projektu īstenošanas vietās izlases kārtībā. No tiešās pārvaldes iestādēm, kas īsteno ES fondu projektus, pieņemt izdoto iekšējo normatīvo aktu sarakstu, nepieprasot rīkojumu, lēmumu u.c. iekšējo normatīvo aktu kopijas.

8. Informācijas pieejamība

Rekomendācija: nodrošināt visu ES fondu vadībā iesaistīto institūciju izdoto vadlīniju un metodiku apkopošanu vienotā interneta vietnē, piemēram www.esfondi.lv

Rekomendācijas pamatojums:

Pārskatāmības nolūkos ieteicama visu ES fondu vadībā iesaistīto iestāžu izdoto metodiku vadlīniju sistematizēšana, harmonizēšana un apkopošana vienuviet. Tīmekļa vietnē www.esfondi.lv ir vispārzināms un plaši atpazīts informācijas resurss ES fondu projektu ieviešēju vidū, tādēļ ieteicams izmantot šo priekšrocību pilnā apmērā. Vienots informācijas resurss novērsīs esošo praksi, atbilstoši kurai atbalsta informācija par projekta īstenošanu ievietota dažādu iestāžu mājas lapās. Piemēram, šobrīd uz viena projekta īstenošanu attiecināma informācija var būt ievietota IUB, vadošās iestādes, un sadarbības iestādes mājas lapās. Rekomendācijas ieviešana nodrošinātu skaidru un pārskatāmu informācijas izkārtojumu konkrētā tīmekļa vietnē, tādējādi aiztaupot laiku, ko nepieciešams patērēt informācijas par ES fondu vadību un projektu ieviešanu atrašanai.

Kā praktisks piemērs var kalpot Attīstības un sadarbības - EuropeAid ģenerāldirektorāta izveidotās Līguma slēgšanas procedūru praktiskās vadlīnijas (Practical Guide to Contract Procedures) (turpmāk tekstā – PRAG vadlīnijas) projektu ieviešējiem. Tas ir palīgs darbā, kas satur procedūras un standarta dokumentus un līgumu veidnes programmām un projektiem, izskaidro līgumu slēgšanas procedūras, kas attiecas uz visiem Kopienas ārējās palīdzības līgumiem, kurus finansē EK. PRAG vadlīnijas sniedz to lietotājiem visaptverošu informāciju, kas nepieciešama, lai veiktu publiskos iepirkumus vai piedalītos projektu iesniegumu atlasē, sākot ar pašiem pirmajiem soļiem, līguma slēgšanu, parakstīšanu un līguma (projekta) ieviešanu. Informācija ir izklāstīta pēc iespējas vienkāršā valodā, vienotā stilā, pieturoties pie vienotas terminoloģijas un loģikas. PRAG vadlīniju aktuālā versija vienmēr atrodama EuropeAid oficiālajā tīmekļa vietnē: <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/document.do;jsessionid=L4WHSK2MB13ZZpvDTq7phCzHnf0ZvPC1FVp1wq32qqgvNBBhOrgG!-972098780>

Rekomendācijas kontekstā šādu vadlīniju lietderība pieaug līdz ar ES struktūrfondu regulējuma standartizāciju un harmonizāciju (skat.1.2.sadaļu).

Darba grupas priekšlikumi izskatīti š.g. 30.maija, 7.jūnija, 28.jūnija un 19.jūlija darba grupas sēdēs.

Ar cieņu,

S.Gulbe

Darba grupas vadītāja

Valsts kancelejas Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta vadītāja

Nosūtīts 20.13.13.
I. Kapriņe

EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU DEPARTAMENTS

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr.: 67082930, 67082984, fakss: 67082968
e-pasts: ossd@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīga

2013.gada 15.oktobrī

Nr.551-1/51

Finanšu ministrijai

Par darba grupas priekšlikumiem

Starpinstitūciju darba grupa, kas izveidota ar Ministru prezidenta 2013.gada 23.aprīļa rīkojumu Nr. 147 „Par darba grupu”, izstrādājusi priekšlikumus, izpildot minētā rīkojuma 2.3.apakšpunktā noteikto uzdevumu:

Darba grupai, ņemot vērā 2007.–2013.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu Valsts stratēģiskā ietvardokumenta prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu ieviešanas efektivitātes vidus posma (mid-term) izvērtējumu, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "GF Konsultācijas" izvērtējumu "Priekšizpēte par Eiropas Savienības fondu vadības sistēmas vienkāršošanas iespējām", kā arī Finanšu ministrijas plānoto Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēmas efektīvizācijas iespēju izvērtējumu, sagatavot un iesniegt Finanšu ministrijā konkrētus un argumentētus priekšlikumus par Eiropas Savienības fondu normatīvā regulējuma vienkāršošanu, lai mazinātu administratīvā sloga iestrādi normatīvajos aktos Eiropas Savienības fondu vadībā 2014.–2020.gada plānošanas periodā:

par neatbilstību konstatēšanu, finanšu korekcijas piemērošanu un neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanas kārtību, kā arī Eiropas Savienības fondu projektu publicitātes un vizuālās identitātes nodrošināšanu.

Priekšlikumu saturs:

1. neatbilstības un finanšu korekcijas;
2. Eiropas Savienības fondu projektu publicitātes un vizuālās identitātes nodrošināšana.

1. Neatbilstības un finanšu korekcijas.

Rekomendācija: proporcionālās finanšu korekcijas apmēru procentuālās vērtības noteikt ārējā normatīvā aktā.

Rekomendācijas pamatojums:

Ministru kabineta 2010.gada 10.augusta noteikumi Nr.740 „Kārtība, kādā ziņo par Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanā konstatētajām neatbilstībām,

pieņem lēmumu par piešķirtā finansējuma izlietojumu un atgūst neatbilstošos izdevumus” nosaka organizatorisko struktūru, t.i., apstākļus, kad tiek definēta neatbilstība, kā tiek definēta neatbilstība, kur un cik ilgā laikā tiek ziņots par to. Atbilstoši minēto valdības noteikumu 6.punktam, līgumslēdzējs, ņemot vērā tā rīcībā esošo informāciju, kā arī vadošās iestādes, revīzijas iestādes, sertifikācijas iestādes, maksājumu iestādes vai atbildīgās iestādes sniegto informāciju par projektā konstatēto iespējamo neatbilstību, pieņem lēmumu par neatbilstības konstatēšanu. Ja līgumslēdzējs, pieņemot šajā punktā minēto lēmumu, konstatē, ka neatbilstoši veikto izdevumu summu nav iespējams konkrēti noteikt vai būtu nesamērīgi samazināt projekta attiecināmo izmaksu summu par visu izdevumu summu, kas neatbilst normatīvo aktu un civiltiesiskā līguma vai vienošanās par projekta īstenošanu nosacījumiem, līgumslēdzējs saskaņā ar vadošās iestādes izstrādātajām vadlīnijām par finanšu korekciju piemērošanu piemēro **proporcionālo finanšu korekciju**. Šīs rekomendācijas izstrādes brīdī starpniek institūcijas piemēro Finanšu ministrijas 2012.gada 25.septembrī izdotas vadlīnijas ziņošanai par ES fondu ieviešanā konstatētajām neatbilstībām un neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanu 2007.-2013.gada plānošanas periodā (turpmāk- vadlīnijas). Vadlīnijas nosaka proporcionālās finanšu korekcijas apmērus un piemērošanas nosacījumus.

Darba grupa rekomendē 2014.-2020.gada ES fondu plānošanas periodā noteikt neatbilstību proporcionālās finanšu korekcijas sliekšņus un noteikt to piemērošanas kritērijus nevis vadlīnijās, bet Ministru kabineta noteikumos. Lai arī jau šobrīd izveidotā sistēma atbilst normatīvajiem aktiem, tomēr, piemērojot proporcionālo finanšu korekcijas apmēru, šobrīd iestādēm dotas plašas interpretācijas iespējas par piemērojamo korekcijas apmēru. Proporcionālās finanšu korekcijas apmēru noteikšana valdības noteikumu līmenī piešķirtu tiesisko noteiktību un samazinātu interpretācijas iespējas. Minētais ir īpaši svarīgi gadījumā, ja nepieciešams izdot adresātam nelabvēlīgu administratīvu aktu. Kā nosaka Administratīvā procesa likuma 11.pants, „privātpersonai nelabvēlīgu administratīvo aktu izdot vai faktisku rīcību veikt iestāde var uz Satversmes, likuma, kā arī uz starptautisko tiesību normas pamata. Ministru kabineta noteikumi vai pašvaldību saistošie noteikumi var būt par pamatu šādam administratīvajam aktam vai faktiskai rīcībai tikai tad, ja Satversmē, likumā vai starptautisko tiesību normā tieši vai netieši ir ietverts pilnvarojums Ministru kabinetam, izdodot noteikumus, vai pašvaldībām, izdodot saistošos noteikumus, tajos paredzēt šādus administratīvos aktus vai faktisko rīcību. Ja Satversme, likums vai starptautisko tiesību norma ir pilnvarojusi Ministru kabinetu, tad Ministru kabinets savukārt ar noteikumiem var pilnvarot pašvaldības”. Kā norādīts tiesību doktrīnā¹, likuma atrunas princips ir nozīmīgs saistībā ar valsts virskundzības varas ierobežošanu. Būtībā likuma atrunas princips ir cieši saistīts ar tiesiskuma principu, kurš līdzīgi iezīmē valsts pārvaldes rīcības robežas.

Ievērojot administratīvā procesa ietvaros noteikto likuma atrunas principu un tiesiskuma principu, darba grupa rekomendē proporcionālās finanšu korekcijas apmēru procentuālās vērtības noteikt ārējā normatīvajā aktā, saglabājot arī vadlīniju izstrādes nepieciešamību, kas kalpo kā pamatojošs dokuments un skaidro pieņemtā lēmuma motīvus.

¹ J.Briede, A.Ļubjina-Goldmane, L.Menģele-Stillere „Administratīvo aktu izdošanas vadlīnijas. Rokasgrāmata”, SIA „Veiters korporācija”, Rīga, 2007., 34.lpp.

2. Eiropas Savienības fondu projektu publicitātes un vizuālās identitātes nodrošināšana.

Rekomendācijas:

2.1. veidot divvirzienu saziņas taktiku starp iestādēm un sabiedrību, nevis vienvirziena informācijas sniegšanu par projektu konkursu nosacījumiem un sasniegtajiem rezultātiem;

2.2. kā projektu komunikācijas rezultātīvo rādītāju noteikt nevis medijos publicēto rakstu vai sižetu fiksētu skaitu, bet gan sasniegtās auditorijas apjomu vai atgriezeniskās saiknes mērījumu;

2.3. nepieciešams pārskatīt ES fondu logo lietošanas nosacījumus, lai novērstu situāciju, ka saziņas taktika par ES fondu finansētu projektu rezultātiem tiek aizstāta ar reklāmas taktiku.

Rekomendācijas pamatojums:

Darba grupa un biedrība „Latvijas Sabiedrisko attiecību kompāniju asociācija” (LSAKA) aicina novērst turpmāk minētos galvenos šķēršļus, kas apgrūtina veiksmīgu ES fondu projektu publicitāti un komunikāciju.

2.1. Sadrumstalotas komunikācijas novēršana.

Viena ES fonda projekta ietvaros par katru tajā rīkoto norisi (konkursiem, semināriem, atbalsta programmām, datorspēlēm, konsultācijām utt.), kuras nodrošina dažādi izpildītāji (augstskolas, apmācību centri, mentoringa klubi, IT kompānijas utt.), atsevišķi organizēt komunikācijas pasākumus ir nelietderīgi un sabiedrībai grūti uztverami.

Rekomendācija: organizēt vienotu, stratēģisku komunikāciju katram ES fondu projektam, nepieciešamības gadījumā piesaistot vienu vai vairākus izpildītājus ar pieredzi un kvalifikāciju komunikācijas nodrošināšanā. ES fondu projektu komunikācijā būtu jāparedz koordinētas un savlaicīgi plānotas aktivitātes katram nozīmīgam projekta īstenošanas posmam. Tādējādi tiktu nodrošināta plānota un koordinēta pieeja ES fondu projektu komunikācijā, veidojot visaptverošu kopainu par sasniegtajiem rezultātiem un sabiedrības ieguvumu.

Piemēram, tiek īstenots ES fondu projekts uzņēmējdarbības veicināšanai, kura ietvaros dažādi izpildītāji organizē kursus, apmācības, konkursus, atvērto durvju dienas, biznesa inkubatorus un citas aktivitātes. Minētajām aktivitātēm būtu nepieciešama vienota komunikācijas taktika, ja vien projekta saturs un būtība neprasa atsevišķu, īpaši izstrādātu vai izceltu komunikācijas pieeju.

2.2. Publicitātes un komunikāciju iepirkumos izvirzīto prasību pilnveidošana

ES fondu projektu komunikācijas iepirkumos izvirzītās prasības ir kvantitatīvas (piemēram, 20 publikācijas presē, vismaz 15 sižeti radio, vismaz 15 sižeti televīzijā, vismaz 40 publikācijas internetā utt.).

No vienas puses – šādas prasības ļauj novērtēt komunikācijas intensitāti un sasniegtos mērķus, bet, no otras, – to īstenošanas nosacījumos izvirzītās prasības (jābūt norādītam ES fonda logo, ES karogam, sauklim, projekta nosaukumam, identifikācijas numuram utt.), bieži vien liek neefektīvi izlietot ES fondu līdzekļus. Pašmērķīgi tiek organizēts noteikts skaits rakstu vai sižetu prasītajās mediju grupās. Piemēram, lai par pieejamo finansējumu nodrošinātu paredzēto rakstu skaitu drukātajos medijos atbilstoši noteiktajām prasībām, tiek publicēti pāris īsi ziņu formāta materiāli, nevis 2-3 plaši apraksti, intervijas vai citi kvalitatīvi augstvērtīgi informācijas materiāli, jo izpildītājam kā mērķis ir noteikts konkrēts skaits rakstu.

Lai ievērotu projektu īstenošanas prasības, izpildītāji maksā medijiem par publikāciju ievietošanu (reklāmas rakstu formāts), jo vizuālās identitātes publicēšana tiek traktēta kā reklāmas laukuma izvietošana, savukārt tas veicina ne vien mazāka publicitātes apjoma iegūšanu, jo daļa līdzekļu jāizmanto laukuma apmaksāšanai, bet arī mērķauditorijas nevērību – apmaksātās publikācijas tiek uztvertas kā reklāma, un informācijas saturs visbiežāk tiek ignorēts.

Savukārt ilgtermiņa projektu ieviešanas laikā var būtiski mainīties arī mediju vide, piemēram, samazināties drukāto mediju skaits, rasties jauna veida mediji. Ja projekta komunikācijas mērķos ir definēts noteikts skaits materiālu, kas publicējami konkrētās mediju grupās, šādā situācijā tas var būt ļoti neelastīgs un no auditorijas sasniedzamības viedokļa nepiemērots mērķa uzstādījums.

2.3. ES fondu logo lietošana

Ņemot vērā, ka reklāma ir mediju nozīmīgākais ienākumu avots, nav lietderīgi izvirzīt standartizētas prasības apjomam un saturam ES projektu publicitātei, kas automātiski nozīmē reklāmas izmantošanu. Ņemot vērā, ka mediju tirgū apgrozās ievērojama finanšu resursu plūsma, apzināta šī tirgus kropļošana ilgtermiņā atstās negatīvu efektu. Līdz ar to ir būtiski nodalīt prioritātes – satura kvalitāti un spēcīgus vēstījumus no vizuālo elementu atspoguļojuma.

Gandrīz katra sabiedrisko attiecību aģentūra ir saskārusies ar gadījumiem, kad sagatavojot kvalitatīvas, izskaidrojošas publikācijas presē vai radio, kurās tiek atspoguļota ES fonda projekta būtība, izskaidrots projekta ietvaros gūtais sabiedriskais labums un pieminēts, ka tas sasniegts ES finansēta projekta ietvaros. Tomēr, ja šajās publikācijās netiek atspoguļoti ES fondu logo, šie projekta ietvaros veiktie pasākumi netiek uzskatīti kā publicitātes pasākumi, un tie netiek klasificēti kā projekta rezultāta rādītāji.

Ievērojot minēto, nepieciešams pārskatīt ES fondu logo lietošanas un piemērošanas nosacījumus. Logo lietošanu vēlams neizvirzīt kā obligātu prasību trešo pušu veidotajai

informācijai par konkrēto ES fondu finansētu projektu (piemēram, redakcijas iniciēts raksts). Lai veiktu ES fondu finansēto projektu publicitātes pārraudzību, ieteicams uzskaitīt publikācijas un trešo pušu (mediju iniciēto) publikāciju skaitu, veicot šo uzskaiti nešķirojot publikācijas ar/bez logo, projekta numura u.c. specifiskajiem apzīmējumiem, bet vērtējot konkrētā projekta publicitāti pēc būtības, lielāko vērtību piešķirot saturam, vēstījumiem un auditorijas sasniegšanai. Publikāciju laukumu iepirkšana medijos deformē mediju tirgu un publikāciju kvalitāti. Informējot par ES fondu projektiem ar reklāmas starpniecību, ir ļoti augsts risks, ka publikācija netiks lasīta vai lasītājs saturu nevērtēs kā uzticamu un vērtīgu. Sabiedriskās attiecības nav reklāma; atšķirībā no reklāmas, sabiedrisko attiecību taktiskie risinājumi sasniedz publicitāti, nemaksājot par reklāmas laukumiem medijos.

ES fondu projektu ietvaros būtu jānošķir reklāma no publicitātes pasākumiem. Gadījumos, kad tiktu gatavota publikācija presē, kas veidota uz komunikācijas bāzes – varētu neiekļaut ES/ES fondu logo. Savukārt gadījumos, kad tiek veidoti, piemēram, bukleti un grāmatas – iekļaut. Minētās pieejas īstenošanas rezultātā samazinātos arī finanšu korekcijas piemērošanas gadījumi saistībā ar ES fondu logo un saukļa neizvietošānu vai arī neatbilstošu izvietošānu un publicitātes materiāla.

Nepieciešams pārskatīt Vadošās iestādes izstrādātās Eiropas Savienības fondu publicitātes vadlīnijas Eiropas Savienības fondu finansējuma saņēmējiem. Vadlīnijām jābūt vienkāršām un koncentrētām, jāatspoguļo galvenie principi, izvairoties no lielas gadījumu detalizācijas. Svarīgi būtu nodrošināt (Vadošajā iestādē vai CFLA) konsultatīvo atbalstu (informatīvo tālruni vai e-pastu), jo visus gadījumus nav iespējams un nav arī nepieciešams aprakstīt.

Nākamajā ES fondu plānošanas periodā nepieciešams transformēt komunikācijas svaru, veidojot saziņas stratēģiju, ar ko tiek saprasta divvirzienu komunikācija par projektu konkursu nosacījumiem un sasniegtajiem rezultātiem, nevis vienvirziena informācijas sniegšana bez atgriezeniskās saiknes saņemšanas no sabiedrības.

Darba grupas priekšlikumi izskatīti š.g. 7.jūnija, 23.augusta un 6.septembra darba grupas sēdēs.

Ar cieņu,

S.Gulbe

Darba grupas vadītāja

Valsts kancelejas Eiropas Savienības struktūrfondu departamenta vadītāja

Nosūtīts 20.12.2013.g.
"16." 10.
I. Kapriņe

EIROPAS SAVIENĪBAS STRUKTŪRFONDU DEPARTAMENTS

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1520, tālr.: 67082930, 67082984, fakss: 67082968
e-pasts: essd@mk.gov.lv, www.mk.gov.lv

Rīga

2013.gada 30.oktobrī

Nr.551-1/57

Finanšu ministrijai

Par darba grupas priekšlikumiem

Starpinstitūciju darba grupa, kas izveidota ar Ministru prezidenta 2013.gada 23.aprīļa rīkojumu Nr. 147 „Par darba grupu”, izstrādājusi priekšlikumus, izpildot minētā rīkojuma 2.4.apakšpunktā noteikto uzdevumu:

Darba grupai, ņemot vērā 2007.–2013.gada plānošanas perioda Eiropas Savienības fondu Valsts stratēģiskā ietvardokumenta prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu ieviešanas efektivitātes vidus posma (mid-term) izvērtējumu, sabiedrības ar ierobežotu atbildību "GF Konsultācijas" izvērtējumu "Priekšizpēte par Eiropas Savienības fondu vadības sistēmas vienkāršošanas iespējām", kā arī Finanšu ministrijas plānoto Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda ieviešanas sistēmas efektivizācijas iespēju izvērtējumu, sagatavot un iesniegt Finanšu ministrijā konkrētus un argumentētus priekšlikumus par Eiropas Savienības fondu normatīvā regulējuma vienkāršošanu, lai mazinātu administratīvā sloga iestrādi normatīvajos aktos Eiropas Savienības fondu vadībā 2014.–2020.gada plānošanas periodā:

par Ministru kabineta noteikumu projektiem par specifisko mērķu īstenošanu.

Šajā priekšlikumu izklāstā apkopoti ieteikumi, kas nav tikuši analizēti darba grupas iesniegtajos priekšlikumos iepriekš, un ir saistīti ar SIA „GF Konsultācijas” izstrādāto pētījumu „Priekšizpēte par ES fondu vadības sistēmas vienkāršošanas iespējām” un SIA Agile & Co pētījumu „2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu VSID prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu ieviešanas efektivitātes vidus posma (mid-term) izvērtējums”.

Darba grupa rekomendē atbalstīt SIA Agile & Co pētījumā „2007.-2013.gada plānošanas perioda ES fondu VSID prioritāšu, pasākumu un aktivitāšu ieviešanas efektivitātes vidus posma (mid-term) izvērtējums” ietvertās turpmāk minētās rekomendācijas.

1. E-kohēzijas informāciju tehnoloģiju risinājumā nodrošināt:
 - a) koriģēto uzraudzības rādītāju uzskaiti papildus sākumā plānotajiem, ievērojot veiktās izmaiņām aktivitāšu/ apakšaktivitāšu finansējumā;
 - b) horizontālo politiku uzraudzības rādītāju uzskaiti atbilstošā līmenī un detalizācijā;
 - c) viena objekta dubultās finansēšanas nepārklāšanās kontroli visās apakšaktivitātēs;
 - d) visu projektu indikatoru izpildes uzskaiti vienotā datu bāzē.

2. Nepieciešams nodrošināt vienotus uzraudzības rādītāju noteikšanas paņēmienus gan plānošanas laikā, gan aktivitāšu īstenošanas un uzraudzības laikā.
3. Aktivitātēm ir nepieciešams izstrādāt savstarpēji saskaņotu ieviešanas secību.
4. Pieļaut par attiecināmo izmaksu apliecinājošu dokumentu uzskatīt čeku vai citu Latvijas Republikas normatīvajos aktos definēto preces/ pakalpojuma iegādes attaisnojuma dokumentu, nepieprasot iepirkuma līgumu, attiecībā uz preču/ pakalpojumu iegādi, kuru cena ir zemāka par 80 latiem (113 EUR).

Darba grupa rekomendē atbalstīt SIA „GF Konsultācijas” pētījumā „Priekšizpēte par ES fondu vadības sistēmas vienkāršošanas iespējām” ietvertās turpmāk minētās rekomendācijas.

5. Samazināt un standartizēt vērtēšanas kritēriju skaitu, īpaši administratīvos kritērijus. Ierobežotas projektu iesniegumu atlases konkursos varētu būt vienkāršāki projektu vērtēšanas kritēriji atšķirībā no atklātam projektu iesniegumu atlasēm.
6. Lai paātrinātu ES fondu projekta, kā arī līguma par ES fondu piešķirumu grozījumu procesu, nepieciešams no ES fondu piešķiruma līguma atsaistīt to informāciju, kas ir mainīga, kā, piemēram, projekta izklāsts (projekta veidlapa), iesaistīto pušu rekvizīti, laika grafiki u.c. Minētās pieejas ieguvums būtu saistāms ar laika ietaupījumu, kas patērējams visas dokumentācijas ikreizējā iesniegšanā sadarbības iestādē arī tad, ja izmaiņas neskar visu pievienojamo dokumentu apjomu. Šī pieeja saistāma ar risku, ka dokumenta konsolidētās versijas trūkuma dēļ var rasties kļūdas par spēkā esošo līguma vai projekta izklāsta redakciju.
Šis temats lielā mērā ir saistīts arī ar jautājumu, kāda prakse tiks ieviesta nākamajā plānošanas periodā, t.i., vai tiks slēgti publisko vai privāto tiesību ES fondu piešķirumu līgumi.
7. Veikt ES fondu līdzfinansētu finansiāli ietilpīgu medicīnas, izpētes un citu iekārtu uzskaiti, lai nodrošinātu informāciju par to pieejamību citām iestādēm un organizācijām.
8. Darījumiem zem LVL 20 000 (28 457 EUR) nepieprasīt bankas zīmogu uz maksājumu uzdevumiem.
9. Izvērtēt iespēju brīvprātīgo darbu uzskatīt par daļu no projekta iesniedzēja līdzfinansējuma. Brīvprātīgo darbu ļaut novērtēt naudas izteiksmē un iekļaut pieteicēja līdzfinansējuma daļā.
10. Izstrādāt ES fondu plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektu, prioritāšu, aktivitāšu un projektu vērtēšanas kritēriju sabiedriskās apspriešanas mehānismu. Noteikt minimālās prasības sabiedriskās apspriešanas norisei un sasniedzamajiem rezultātiem. Precīza sabiedriskās apspriešanas procedūras izstrāde, kurā definētas iesaistītās puses, to atlases kritēriji, iesaistīto pušu ieguldījums, sagaidāmie rezultāti ļautu ekonomēt laiku un padarītu sabiedriskās apspriešanas procedūru prognozējamāku.
11. Turpināt attīstīt interneta vietni www.esfondi.lv par centrālo informācijas resursa vietni, attīstot tās komponentes, kas ļautu tiešsaistes režīmā redzēt ieviešanas statusu visām aktivitātēm/apakšaktivitātēm, tai skaitā slēgtajiem, atvērtajiem un plānotajiem projektu konkursiem. Izveidot kopēju Internet forumu ES fondu ieviešajiem (administratoriem un atbalsta saņēmējiem). Foruma galvenais mērķis – nodrošināt operatīvu informācijas apmaiņu starp fondu projektu īstenošanā un administrēšanā iesaistītajām pusēm.

Papildus minētajam, darba grupa ierosina turpmāk minēto rekomendāciju.

Šajā programmēšanas periodā pašvaldībām ir iespējams pieteikt projektu idejas saistībā ar investīcijām infrastruktūras izbūvē. Kamēr ar infrastruktūras izbūves projektu saistītais

nekustamais īpašums (zeme) nav pašvaldības īpašumā, tikmēr projekta ideja būtībā nevar tikt akceptēta un tālāk nevar tikt īstenota projekta izstrāde. Lai to atrisinātu, izskatīšanai valdības sēdēs tiek sniegti vairāki tiesību aktu projekti, kas paredz valsts nekustamā īpašuma atsavināšanu pašvaldības labā. Projekta ideja var tikt īstenota tikai tad, un projekts var tikt saskaņots un ieviests tikai tad, ja pašvaldībai attiecīgais nekustamais īpašums (zeme) ir īpašumā, kā rezultātā steidzamības kārtībā tiek virzīts jautājums valdībā ar ierosinājumu atsavināt šo īpašumu (zemi) pašvaldības labā.

Darba grupa rekomendē nākamajā ES fondu plānošanas periodā izveidot nosacījumus, atbilstoši kuriem uz pašvaldībām varētu attiecināt zemes ilgtermiņa nomas līguma piemērošanas iespējas, kas neuzliek par pienākumu valstij atsavināt zemi pašvaldības īpašumā, lai tā varētu īstenot ES fondu līdzfinansētu projektu. Darba grupa ierosina noteikt, ka, ja uz attiecīgo objektu finansējuma saņēmējam nav īpašumtiesību, ir iespējams īstenot projektu, ja ir apliecinošs dokuments par ilgtermiņa nomas tiesībām.

Darba grupas priekšlikumi izskatīti š.g. 11.oktobra darba grupas sēdēs.

Darba grupas vadītāja,

Valsts kancelejas Eiropas Savienības struktūrfondu
departamenta vadītāja

S.Gulbe